

**UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
PRAHA**

**NEVĚRA V PARTNERSKÝCH SVAZCÍCH
VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ**

Veronika Hladíková

3.ročník sociologie a sociální politika

Konzultoval: Doc. Milan Tuček CSc.

Práce bude obhajována v 6. semestru studia

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Praze dne 11.5.2006

Veronika Hladíková

ABSTRAKT

Práce pojednává o fenoménu partnerské nevěry. Mapuje partnerské vztahy mladých lidí v současné době. Snaží se dokázat, že nevěra se nevyskytuje pouze v manželstvích, ale že existuje a je podobně vnímána i v nesezdaných partnerských svazcích mladých lidí – konkrétně pražských vysokoškolských studentů. Analýza se opírá o data získaná z dotazníkového šetření a je tématicky rozštěpena do tří částí. Zaprvé jsou to názory pražských vysokoškoláků na nevěru a vlivy, jenž mohou tyto názory formovat. Zadruhé se zaměřuje na faktický výskyt nevěry v nesezdaných svazcích studentů a na nevěrové chování. Třetí podstatnou část tvoří analýza faktorů, které mohou nevěru způsobit. Jako formující faktory jsou zde zkoumány především vlivy prostředí, ve kterém člověk vyrůstá, názory na rodinu, manželství a výchovu dětí, povaha respondenta a také jeho partnera a charakter samotného vztahu.

ABSTRACT

This study deals with the topic of partnership infidelity. It maps partnerships of young people in contemporary times. The study tries to prove the infidelity doesn't occur just in marriages but it exists and it is similarly perceived in non-marital partnerships of young people – particularly of Prague university students. Analysis is supported by the data gained in questionnaire survey. The study is divided into three parts. At first opinions of Prague university students on infidelity and influences which can form these opinions. The second part is aimed at the occurrence of infidelity in non-marital partnerships of students and the behavior concerning infidelity. The third part consists of analysis of factors which can cause the infidelity. Influence of setting where a respondent grew up, opinions concerning family, marriage and bringing up children, character of respondent and his/her partner and character of their partnership are the factors which I mainly put attention on.

OBSAH

1. ÚVOD.....	4
1.1. Proč právě nevěra?.....	4
1.2. Nevěra – pouze manželský fenomén?.....	5
1.3. Nevěra – tabu ve společnosti.....	6
1.4. Co na to vše etologové?.....	6
2. VÝZKUMNÁ ČÁST.....	7
2.1. Metodologie.....	7
2.2. Základní struktura a charakteristiky souboru.....	9
2.3. Míra nevěrovosti	10
2.4. Nevěra? A co vy na to? (aneb názory na nevěru).....	12
2.4.1. Rozdíly v chápání nevěry.....	12
2.4.2. Názory na náhodné sexuální styky a na nevěru.....	13
2.5. Co by kdyby (aneb jak se zachovat, když mě nevěra potká ... nebo již potkala) ...	15
2.5.1. Odpuštění nevěry.....	15
2.5.2. Co s nevěrným partnerem?.....	16
2.5.3. Zatloukat, zatloukat, zatloukat.....	18
2.5.4. Co vede skutečné nevěrníky k tomu, aby byli nevěrní	20
2.6. Co může způsobit nevěru.....	21
2.6.1. Vliv prostředí	21
2.6.2. Zaměření respondenta – liberální vs. tradiční	25
2.6.3. Povaha respondenta	28
2.6.4. Povaha partnera	31
2.6.5. Povaha vztahu s partnerem.....	35
3. ZÁVĚR... ..	37
4. DOTAZNÍK.....	39
PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	43

1. ÚVOD

K otázkám nevěry se vyjadřují nejen jedinci či malé skupiny. Svůj názor na ni mají dokonce celé národy. V mnohých státech si lidé v manželské smlouvě přísahají kromě toho, že budou partnera ctít a pomáhat mu v dobrém i ve zlém, také věrnost. V některých arabských zemích je nevěra dokonce považována za zločin a podle toho jsou také viníci postihováni.

Ani náboženské skupiny nezůstávají v otázkách partnerské věrnosti němé. V naší zeměpisných šířkách je to hlavně křesťanství, které formuje názory lidí na to, co je správné a jak by se měl člověk v partnerském vztahu chovat.

1.1. PROČ PŘÁVĚ NEVĚRA?

Na začátku se vždy nabízí jednoduchá otázka: Proč si autor zvolil zrovna toto téma? Nicméně odpovědět na tuto otázku není už tak triviální, jak by se mohlo zdát. Většinou autora k tématu přivede vlastní zkušenost či prožitek. Nemusí tomu tak být ale vždy.

V mém případě je motivace k zaměření se právě na téma nevěry poněkud pragmatičtější. Je jisté, že partnerské vztahy – jejich formy, míra individualismu v rámci těchto vztahů či rozdělení partnerských rolí – prochází v posledních letech výraznými změnami, kterých si všimli zřejmě nejen psychologové, sociologové a jiní vědci zabývající se tímto tématem, ale i lidé mimo obor.

Důvod, proč jsem se rozhodla zabývat právě nevěrou, vychází právě z přeměny partnerských vztahů. Nevěra je jevem, který provází partnerské vztahy od nepaměti. Nicméně existuje jen velmi málo studií, které by se tímto tématem zabývaly zvláště a ještě méně těch, které by probraly partnerské nevěry dopodrobna. Jednou z nich je publikace P. Šmolky, který vychází ze své klinické praxe. V mnohých případech mne vyprovokoval k otázkám, zda jsou koncepty jím navržené realitou (zobecnitelnou na větší populaci) či nejedná-li se pouze o jakési celospolečenské mýty. Právě proto se k němu často odkazují a vyvracím, popř. potvrzuji na základě sebraných dat tyto názory. Jelikož jsem chtěla zmapovat nevěru jakožto společenský jev (tedy jakousi partnerskou „nevěrovost“), zvolila jsem dotazníkové šetření.

A protože jsem chtěla, aby toto dotazníkové šetření bylo co nejobjektivnější a při výpovědích nehrál roli žádný strach a obavy z toho vyjádřit otevřeně své názory k tématům týkajícím se sexu a nevěry, vybrala jsem si jako respondenty mladé lidi, studenty vysokých škol. Zaměření výzkumu na mladé se mi nakonec vyplatilo, což bude zmiňováno níže u konkrétních případů, kde v porovnání s celkovou populací jeví tito respondenti jako ochotnější, pravdomluvnější a daleko méně ostýchaví. Závěry vyvozené v této práci jsou tedy postavené na hromadných jevech, nikoli jednotlivých příbězích konkrétních nevěrníků a konkrétních podváděných.

1.2. NEVĚRA – POUZE MANŽELSKÝ FENOMÉN?

(KONCEPTUALIZACE POJMU „NEVĚRA“)

Další zarážející věcí v případě studií nevěř je fakt, že za „opravdovou“ nevěru je považována pouze nevěra manželská. Nicméně vzaly tyto studie v úvahu to, že forma partnerských vztahů prošla v posledních letech výraznými proměnami? Kromě samotných proměn týkajících se manželství (což by možná zasloužilo samotnou kapitolu) se můžeme čím dál častěji setkávat s alternativními partnerskými svazky.

Zásadě můžeme rozlišit dva druhy těchto svazků. Jednak to jsou předmanželská soužití. Týkají se především mladých lidí, většinou netrvalí dlouho a vedou buď k rozchodu a nebo ke svatbě.

Další typ partnerského soužití je alternativou k manželství a od předmanželských svazků se odlišuje většinou tím, že zde jsou již přítomny děti.

Kromě těchto dvou modelů se můžeme setkat ještě s dalším fenoménem, který bývá v anglické literatuře označován jako „Living apart together“. Ve stručnosti to vypadá tak, že partneři se ani po delší době nestěhují do společné domácnosti, ač k tomu mají podmínky [Chaloupková, Šalamounová 2004;15].

Můžeme však s jistotou říci, že těchto alternativních svazků se fenomén nevěry netýká? Bolí snad toho, který je tím podváděným a žije ve svazku, jenž bychom nazvali alternativou k manželství, nevěra méně než toho, kdo svázán se svou drahou polovičkou poutem manželským? Povšimněme si například Šmolkově definice nevěry, kde již v úvodu píše: „Pro účely této publikace abstrahujeme od nevěř v méně závazných partnerských vztazích, krátkodobých či nahodilých známostech; pozornost věnujeme nevěřám v manželstvích nebo ve vztazích, které mají s manželstvím společné alespoň základní atributy.“ [Šmolka 2003; 14]. Šmolka si alespoň velmi dobře uvědomuje existenci nevěry i v jiných svazcích než jsou ty manželské.

U dalších autorů však je již patrné, jak se distancují od jiných než manželských nevěř a operují s pojmy jako mimomanželské sexuální styky [Weiss, Zvěřina 1998], v anglické literatuře označovány jako „extramartial sex“ [internet.str.č.1], [internet.str.č.2].

Toto opatření je ale na obranu těchto autorů pro jednoduchost výzkumu v některých případech nezbytné. Když chceme prozkoumat něčí názor na nevěru, musíme ji nějakým způsobem jasně vymezit. Ani já jsem se tomuto kroku ve svém výzkumu zcela nevyhnula. Při dotazech na nevěru jsem ji vymezila proti partnerskému svazku trvajícím déle než tři měsíce. A ačkoliv nemálo respondentů označilo, že považují za nevěru již líbání, v situaci, kdy se měli respondenti vyjádřit, zda byli či nebyli nevěrní, jsem zůstala u definice nevěry jako sexuálního aktu.

1.3. NEVĚRA – TABU VE SPOLEČNOSTI?

Ať je tento jev v populaci jakkoliv častý, v běžných rozhovorech (pokud tedy pomineme širokou základnu, kterou nevěra nachází v četných anekdotách) se mu lidé, co se týče osobních vztahů, vyhýbají. Je ale podivující, že pokud se jedná o jiné osoby, lidé tento jev vnímají velmi pozorně. Proč jinak by se těšily tak velkému úspěchu zprávy a novinové titulky typu „ten a ten má milenkou!, ta a ta přistižena v přítomnosti neznámého muže!“.

Téma sexu se ve zdejších končinách už více méně domestikovalo. Česká republika je v tomto ohledu v porovnání s jinými zeměmi značně tolerantní, což je dáno mj. částečně tím, že naše společnost je značně sekularizovaná. Hlavně u mladých lidí je tento trend patrný. Téma nevěry je ale v porovnání s tématem sexu tabu, ač s ním do jisté míry souvisí.

Ale proč tomu tak je? Proč lidé zmlknou, zeptá-li se jich někdo přímou otázkou, zda byli někdy v životě nevěrní, ačkoliv o nevěře celebrit jsou schopni v klidu mluvit a druhým dechem vám poví úžasný vtíp, jak manžel načapal manželku s milencem schovaným ve skříni? Důvodů vás napadne hned několik. Nevěra (ať už jste v pozici podváděného či podvádějícího) je věcí velmi osobní. Týká se povětšinou hlubokého citového vztahu. To, co se nám v případě druhého člověka jeví jako zajímavost či důvod ke smíchu, může mít v osobním životě naprosto opačný efekt. A navíc – nikde neexistuje žádný univerzální návod, jak se s nevěrou vypořádat.

1.4. CO NA TO ETOLOGOVÉ?

Etologové popisují asymetrii mezi pohlavími, která vedla k dvěma odlišným evolučním trendům: „čím více investovaly samičky do jednotlivých potomků, tím větší bylo riziko, že jednou ranou ztratí velkou část svých rodičovských investic ... To mělo za následek, že samičky investovaly stále více času a energie do stále menšího počtu potomstva. Poněvadž toto období se až po vytvoření nové oplozené buňky prodlužovalo, byly samičky ochotné se nechat oplodnit od samečků již jen periodicky.

Samečkové naproti tomu zůstali připraveni ke kopulaci alespoň tak dlouho, dokud se vyskytovaly jednotlivé, k páření ochotné samičky. Zvýšení úspěšnosti v rozmnožování dosáhli samečci spíše sexuálními kontakty s co možná největším počtem samiček než ochotou podílet se na pečovatelských aktivitách samiček.“ [Franck 1996; 203]

Etologové tedy mají v případě nevěry jasno – samečci jsou již od přírody předurčení k tomu, aby byli nevěrnějším pohlavím. Je to jejich přirozený pud.

„Zatímco samičky musejí být tedy při výběru sexuálního partnera opatrnější a řídí se především faktory jako kvalitou cenných zdrojů, které může sameček nabídnout, či také tím,

zda je sameček dobrý živitel. U samečků se má většinou za to, že jsou málo vybíraví, protože jsou méně investujícím pohlavím. Chybná volba by proto neměla pro jejich další úspěch žádné přitěžující následky.“ [Franck 1996; 209]

“Samička má zájem na tom, aby se samečci více podíleli na odchovu společného potomstva. To ji vede k tomu, že se mu snaží zabránit v kontaktu s dalšími samičkami. Sameček je naproti tomu zainteresován na tom, aby tíha odchovu mláďat spočívala na samičce, a on tak měl možnost svůj úspěch v rozmnožování zvýšit sexuálními kontakty s dalšími samičkami.“ [Franck 1996; 211]

Toto je však čistě biologický pohled, kde je chování člověka degradováno na zvířecí pudy (i když stále se můžeme setkat s postojem – nutno dodat převážně mužským – který pomocí tohoto obhajuje své chování co se nevěry týče. Je tomu však opravdu tak? Skutečně se ve společnosti setkáváme pouze s muži, jejichž prioritou je oplodnit co nejvíc žen, a jen s ženami, které jsou po celý život striktně monogamní? Někteří etologové stále vycházejí z názoru, že „člověk může tréninkem rozšířit vládu nad vlastními pudy, ale naneštěstí jen v dosti úzkém rozpětí.“ [Lorenz 1990; 47]

Asi málokdo by však dnes mohl souhlasit s názorem, že u člověka hraje v rozhodování být nebo nebýt partnerovi nevěrný jedinou roli genetika. Takovéto chování může být motivováno celou řadou různých příčin, které s genetickou výbavou mají málo společného.

„Pro vyšší mužskou promiskuitu však můžeme nalézt i jistá téměř vědecká, etologická vysvětlení. Zvláště u živočichů živorodých může přivést samička na svět dosti limitovaný počet potomků. O to pečlivěji si pak vybírá jejich potencionální otce. Jde ji především o zachování kvality potomstva. Samečci, včetně těch lidských, mohou teoreticky (ale i zcela prakticky) oplodnit téměř neomezený počet samiček ... Cílem samečků je pak především uchování živočišného druhu. Podobné počínání mohlo mít kdysi svůj biologický smysl. Opravdu však snad jen někdy pradávno, v prvních etapách vývoje lidstva. Analogickou motivaci bychom u dnešních nevěrníků hledali opravdu, ale opravdu jen dosti klopotně.“ [Šmolka 2003; 25]

2. VÝZKUMNÁ ČÁST

2.1. METODOLOGIE

V empirické části budu vycházet z dat získaných pomocí dotazníkového šetření. Protože mě nezajímali konkrétní případy nevěr a s nimi spojených podvádějících (či podváděných), potřebovala jsem k tomu, aby bylo možné učinit obecnější závěry, větší množství dat, než by bylo možné shromáždit například pomocí rozhovorů.

Přihlédneme-li k tomu, že nevěra je pro většinu lidí velmi ožehavým tématem, kterým se nechlubí na potkání, jevílo se dotazníkové šetření jako ideální, jelikož nabízí respondentům poměrně velkou míru anonymity. Aneb abych citovala Dismana „anonymita (dotazníku; pozn. V.H.) je relativně přesvědčivá“ [Disman 2002; 141]. Diskrétnost v dotazníku jsem se snažila zajistit maximální – v dotazníku nejsou žádné otázky (kromě těch nejnútnejší sociodemografických sloužících výhradně k potřebám analýzy), které by odkazovaly ke konkrétní osobě.

Mými respondenty se stali studenti pražských státních vysokých škol (tedy Univerzity Karlovy, Českého vysokého učení technického a Vysoké školy ekonomické), kteří jsou zapsáni k denní prezenční formě studia. Všichni respondenti byli ve věku 19 – 28 let. Celkový vzorek činil 156 respondentů – 80 žen a 76 mužů.

Studenti byli z těchto fakult VŠ – UK: Fakulta sociální věd, Matematicko – fyzikální fakulta, Přírodovědecká fakulta, Filozofická fakulta; VŠE – Fakulta mezinárodních vztahů, Fakulta informatiky a statistiky, Národohospodářská fakulta; ČVUT – Fakulta strojní, Fakulta stavební, Fakulta architektury. Fakulty byly vybírány tak, aby byly zastoupeny všechny státní vysoké školy. Kvůli nejvyššímu počtu studentů jsem do výběru zařadila o jednu fakultu víc z Univerzity Karlovy než z ostatních škol. Proto, aby se do výběru nedostali např. jen studenti humanitních oborů, zaměřila jsem se na různé fakulty. Toto hledisko bylo podstatné jen u UK, u zbylých dvou VŠ to bylo díky jejich jasnému zaměření zbytečné. Následný výběr studijních oborů a konkrétních tříd byl náhodný. Tyto kroky byly snahou k zachování reprezentativity.

Návratnost byla víc než skvělá – nevyplněny zůstaly pouze čtyři dotazníky, studenti jevíli o výzkum nemalý zájem.

Respondenti museli splňovat jen podmínku denního prezenčního studia na státní VŠ (což bylo zajištěno návštěvou přímo ve školách), dále pak to, že mají za sebou alespoň jeden vztah, který trval déle než tři měsíce (na což byli před vyplněním dotazníku upozorněni) a být ve věku 19 – 28 let. Dále pak do výzkumu byli zařazeni jen svobodní jedinci.

Pravděpodobně díky tomu, že jsem zvolila takto mladou a výzkumům přístupnou populaci respondentů, se mi podařilo veskrze vyhnout problémům, které popisuje Weiss a Zvěřina: „Ti, kdo odmítají účast na těchto výzkumech (týkající se oblasti sexuálního chování; pozn. V.H.), jsou např. starší a méně vzdělaní, méně sexuálně zkušení a s menšími počty partnerů.“ [Weiss, Zvěřina 2001; 28 – 29]

Hlavními výzkumníckými otázkami bylo to, jak studenti vnímají fenomén nevěry – tedy například co již považují za nevěru u svého partnera, jaký k ní mají celkový postoj a v jakém případě je nevěra odpustitelná. Dále pak také to, jaké chování je typické pro muže a pro ženy v případě, že by se nevěry dopustili či by ji naopak u svého partnera odhalili.

Posledním a neméně důležitým tématem bylo také to, do jaké míry se vyskytuje nevěra u mladé populace a jaké faktory takové jednání ovlivňují a jaké má podvádějící jedinec motivace.

Z výše uvedeného tedy plyne, že výzkum byl zaměřen jednostranně – na podvádějící jedince, nikoli na podváděné.

2.2. ZÁKLADNÍ ZKOUMANÉ CHARAKTERISTIKY SOUBORU

Jak už bylo řečeno výše, výzkumu se celkem zúčastnilo 156 respondentů, z čehož bylo 80 žen a 76 mužů. Z těchto 156 mělo 43,3% mužů a 76,3% žen v době výzkumu stálého partnera (tedy tři měsíce a déle). Další ze zkoumaných charakteristik respondentů byly ty, o kterých jsem předpokládala, že budou mít vliv na nevěrové chování. Zaprvé se jednalo o velikost místa původu, která byla v dotazníku vyjádřena počtem obyvatel. Vycházela jsem z modelu menší počet obyvatel = větší sociální kontrola. Rozložení souboru vypadalo takto:

velikost místa původu dle počtu obyvatel

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
počet obyvatel do 500	10	6,4	6,4
501 - 2000	13	8,3	14,7
2001 - 5000	8	5,1	19,9
5001 - 20 000	24	15,4	35,3
20 001 - 100 000	35	22,4	57,7
nad 100 000	66	42,3	100,0
Total	156	100,0	

Jednou ze zkoumaných charakteristik byla také víra respondentů. Zajímala jsem se o to, zda se hlásí ke křesťanství či nikoli – jsou tedy vyznavači jiného náboženství (popř. žádného náboženství, ale víru v „Boha“ mají) nebo ateisté.

víra

	Frequency	Percent
křesťan	13	8,3
věřící - ne křesťan	30	19,2
ateista	106	67,9
Total	149	95,5
Missing nevedeno	7	4,5
Total	156	100,0

V neposlední řadě jsem se také ptala na to, z jakého rodinného prostředí respondent pochází. Tato charakteristika, jež rozdělila respondenty do dvou skupin na ty, kteří pochází z úplných rodin a ty, kteří měli po většinu dětství jen jednoho z rodičů (nikdo z respondentů nevedl, že vyrůstal v pěstounské péči, v dětském domově či s prarodiči).

typ rodiny

	Frequency	Percent
oba vlastní rodiče	135	86,5
1 rodič nevlastní	4	2,6
jen s matkou	15	9,6
proměnlivá situace	2	1,3
Total	156	100,0

2.3. MÍRA NEVĚROVOSTI

Na závěr uvádím dvě základní charakteristiky, které se vztahují k tomuto výzkumu – počet sexuálních partnerů a počet sexuálních nevěř. I přes palčivost těchto otázek jsem se setkala s velkou vstřícností v odpovědích. Takovou úspěšnost si vykládám tím, že respondenti zažili alespoň jeden vztah, který trval déle než tři měsíce a patrně díky tomu všichni měli minimálně jednoho sexuálního partnera – nemuseli se tedy stydět (např. za svou nezkušenost). Pouze tři muži neodpověděli na otázku počtu sexuálních partnerů a jen jeden se odmítl vyjádřit k tomu, zda byl nevěrný. Ženy na tyto dvě otázky odpověděly všechny.

Počet sexuálních partnerů	muži (%)	ženy (%)
1	20,5	25,0
2	21,9	20,0
3	20,5	13,8
4 - 9	23,3	27,5
10 - 15	11,0	7,5
16 a více	2,7	8,2

Počet sexuálních nevěř	muži (%)	ženy (%)
0	61,3	61,3
1	25,3	20,0
2	9,3	6,3
3	2,7	2,5
4	1,3	5,0
5 a více	0	5,3

Tabulku uvádím (jako tomu bude i v dalších mnoha případech) rozdělenou za muže a ženy, protože se mezi nimi projeví zajímavé rozdíly, zprůměrnovaná tabulka za obě pohlaví by sama o sobě měla mnohem nižší vypovídací hodnotu. I když t-testy neprokázaly na 5% hladině významnosti statistický rozdíl v počtu sexuálních partnerů a nevěř mezi muži a ženami, určitě pro přehlednost stojí za to uvést tuto tabulku. Pozornosti by neměl uniknout velký rozdíl ve směrodatných odchylkách u mužů a u žen – zatímco muži se drží kolem průměru v obou sledovaných charakteristikách, tvar rozložení počtu sexuálních partnerů a počtu nevěř je dosti odlišné od mužů.

pohlaví		N	Minimum	Maximum	Průměr	Směr. odchylka
muž	počet sex. partnerů	73	1	25	4,55	4,637
	počet nevěř	75	0	4	,57	,873
žena	počet sex. partnerů	80	1	25	4,80	5,154
	počet nevěř	80	0	12	1,05	2,193

Soubor VŠ respondentů má tedy ve srovnání s jinými výzkumy lidské sexuality odlišné charakteristiky co se do počtu sexuálních partnerů a počtu nevěř týče. „Zatímco muži mají dokonce i v anonymních šetření tendenci oproti realitě spíše nadsazovat (jakoby jim počet mimomanželských partnerek či kontaktů dodával prestiže), bývají ženy v popisu milostných avantýr zpravidla podstatně zdrženlivější.“ [Šmolka 2003; 12]

Ve většině výzkumů vychází tedy mužská populace jako sexuálně aktivnější (i když logicky by měl být průměrný počet sexuálních partnerů přibližně stejný, pokud tedy není v mužské populaci výrazně větší počet homosexuálně orientovaných jedinců než v ženské populaci)¹

Šmolka toto nazývá „mýtem mužské promiskuity“: „nejen v obecném povědomí, ale dokonce i ve světle výsledků některých výzkumů se muži jeví jako podstatně větší proutníci ... mužů nevěrníků může být v populaci skutečně více pouze za předpokladu, že se onen nižší počet nevěrných žen bude patřičně činit.“ [Šmolka 2003; 24] K takovému tvrzení však nevidím nevyhnutelný důvod – vždyť čistě teoreticky by mohly být například všechny ženy věrné a jejich partneři by jim mohli být nevěrní – ovšem s nezadanými ženami.

Muži navyšují počet sexuálních partnerek i nevěř, protože tak mají alespoň částečně šanci „vytáhnout se“. Větší počet partnerek jim dodává na prestiži a sebevědomí. V populaci mladých vysokoškoláků se však tento sklon neprokázal – spíše naopak – ženy měly o několik desetin vyšší průměrné skóre jak v počtu partnerů, tak v počtu nevěř.

¹ Představme si situaci na velmi jednoduchém souboru tří mužů a tří žen. Řekněme, že jeden muž měl pohlavní styk se všemi ženami, zbylí dva muži s nimi styk neměli. Průměrný počet pohlavních styků v obou skupinách je teď tedy 1. Situace se však značně zkomplikuje, pokud ti zbylí dva muži jsou homosexuálové. Pak nám tedy ve skupině mužů vzroste průměrný počet pohlavních styků na $5/3 = 1,7$, zatímco u žen stále zůstáváme na čísle 1.

2.4. NEVĚRA? A CO VY NA TO?

Jedním ze základních cílů výzkumu bylo kromě „nevěrového“ chování respondentů i zjistit, jaké názory na nevěru a sní spojené následky mají mladí lidé. Považují nevěru za neodpustitelný hřích, nebo k ní mají již liberálnější přístup? Co již pokládají za nevěru a nad jakým chováním svého partnera jsou ochotni zamhouřit oko?

2.4.1. ROZDÍLY V CHÁPÁNÍ NEVĚRY

Každý z nás si pod pojmem nevěra vybaví něco jiného. Jeden považuje za nevěru „už“ například jen seznámení se partnera s osobou jiného pohlaví, někteří zase mají hranici tolerance vůči nevěře zcela jinde a jako nevěru chápou až pohlavní styk partnera s někým jiným. Někdo se cítí v ohrožení v případě nevěry fyzické, jiný by zase za nic na světě nepřekouzl nevěru duševní.

Tato rozdílnost ve vnímání nevěry je jedním ze stěžejních bodů mé práce. V následující tabulce je uvedeno, kolik procent žen a mužů považují za nevěru různé stupně intenzity kontaktu partnera s jinou osobou (ne nutně jiného pohlaví, sexuální orientace respondentů nebyla zjišťována).

Za nevěru již považují	muži (%)	ženy (%)
chatování po internetu s osobami opačného pohlaví	0	1,3
flirt (nezávazný kontakt bez tendence k realizaci k dalšímu setkání)	5,3	5,1
líbání	57,3	53,2
láska na 1 noc	28,0	20,3
dlouhodobý sexuální vztah s citovou vazbou	9,3	20,3

Muži se ukázali v tomto ohledu jako podstatně méně tolerantní pohlaví. První dvě kategorie (tedy chatování po internetu a flirtování) jsou marginální, mladí lidé nejsou tolik tradičně zaměřeni – zhřešit myšlenkou nebo nezávazným rozhovorem s jinou osobou pro ně není podstatné a za nevěru to ve většině případů nepovažují.

Zajímavé začínají být rozdíly mezi muži a ženami v kategorii „líbání“. Rozdíl mezi pohlavími je téměř 4% a s narůstající intenzitou tělesného kontaktu se stávají muži více zarputilí. Za nevěru považuje „lásku na 1 noc“ již o necelých 8% více mužů, zatímco u „dlouhodobého sexuálního vztahu s citovou vazbou“ je to již celých 11% mužů více než žen.

Ženy tedy v tomto ohledu oplývají mnohem větší mírou tolerance. Nabízí se několik vysvětlení. Jednak tento podstatný rozdíl mezi muži a ženami může být způsoben mužskou ješitností, která jim brání v tom, aby pustili ke své partnerce jiného muže. Na druhou stranu

jsou ženy pohlavím, které se více podílí na péči o „domácí krb“ a snaha udržet si partnera, který by se o ně postaral, je v nich stále zakořeněná, ačkoliv jsou již dnešní mladé ženy značně emancipované a na mužích nezávislé.

Stejně tak bylo zajímavé porovnat rozdíly mezi věrnými a nevěrnými respondenty:

Za nevěru již považují	věrní (%)	nevěrní (%)
chatování po internetu s osobami opačného pohlaví	1,1	0
flirt (nezávazný kontakt bez tendence k realizaci k dalšímu setkání)	6,4	3,4
líbání	62,8	44,1
láska na 1 noc	22,3	25,4
dlouhodobý sexuální vztah s citovou vazbou	7,4	27,1

Jak se dalo předpokládat, nevěrní jsou by byli k nevěře svého partnera mnohem tolerantnější. Zvláště se tento rozdíl projevuje v kategorii „dlouhodobého sexuálního vztahu“. Je to pravděpodobně proto, že se již sami dopustili sexuální nevěry dopustili, proto si sami svou nevěru snaží nějakým způsobem ospravedlnit aspoň tím, že jsou sami tolerantní k nevěře partnera (pokud se však o toleranci dá v tomto případě mluvit).

2.4.2. NÁZORY NA NÁHODNÉ SEXUÁLNÍ STYKY A NA NEVĚRU

Pomocí těchto otázek jsem zjišťovala jaké je rozložení názorů na náhodné sexuální styky (tzv. „lásky na jednu noc“) a na partnerskou nevěru v mladé populaci. Díky tomu, že stejné otázky kladli ve svém výzkumu i Weiss se Zvěřinou [Weiss, Zvěřina 1998], mohu porovnat jejich názory s průměrem všech věkových skupin. Z jejich výzkumu z roku 1998 vyplynulo, že za morálně nepřijatelné považuje náhodné sexuální styky 18% mužů a 33% žen, 34% mužů a 42% žen je neodsuzuje, ale sami by je neprováděli a konečně 48% mužů oproti 24% žen považují lásky na jednu noc za přirozenou součást sexuality.

Na rozdíl od zmiňovaného výzkumu sexuálního chování jsem s ohledem na cíle a charakter svého výzkumu zaměnila manželskou nevěru za nevěru partnerskou. Výsledky z výzkumu názorů celé populace na manželskou nevěru byly takoveto: 25% mužů a 31% žen ji považuje za nepřijatelnou, 34% mužů a 42% žen ji neodsuzuje, ale sami by to neprováděli a opět se můžeme setkat s velkým rozdílem v toleranci k nevěře mezi oběma pohlavími, kdy 41% mužů považují mimomanželské sexuální styky za přirozené a normální, zatímco se stejně vyjádřilo jen 28% žen (i když ze srovnání se stejným výzkumem z roku 1993 plyne, že i v tomto ohledu je tu znatelný trend liberalizace postojů žen).

Z předběžného testování svého dotazníku jsem však zjistila, že mnoho lidí by potřebovalo ještě jednu kategorii. Mnozí z nich se totiž dopustili nevěry nebo prožili „lásku na

jednu noc“, ale už by se k ní díky neblahým zkušenostem vracet v budoucnu nechtěli. Proto byla tato kategorie přidána do možností, ze kterých si mohli respondenti vybírat.

Při výzkumu se objevili respondenti, kteří se nemohli shodnout ani s jednou z nabízených kategorií. Byli to tací, kteří tvrdili, že se nevěry či lásky na jednu noc dopustili, v budoucnu tuto možnost nevyklučují, ale rozhodně toto chování nepovažují za přirozené či normální. Protože jich však byla nepatrná část (3 respondenti), vyloučila jsem je z analýz.

Názor na náhodné sexuální styky („láska na 1 noc“)	muži (%)	ženy (%)
morálně nepřijatelné	2,6	11,4
neodsuzuji to, ale sám/sama bych to neprováděla	32,9	50,6
stalo se mi to, ale už bych do toho nešel/nešla	22,4	20,3
považuji to za přirozenou součást sexuality	42,1	17,7

Názor na partnerskou nevěru	muži (%)	ženy (%)
morálně nepřijatelné	25,0	25,0
neodsuzuji to, ale sám/sama bych to neprováděla	42,1	39,5
stalo se mi to, ale už bych do toho nešel/nešla	21,1	23,7
je to přirozené a normální	11,8	11,8

Zatímco v názorech na partnerskou nevěru se mladí respondenti vzácně shodovali (narozdíl od celorepublikového výzkumu Weisse a Zvěřiny), v názorech na „láska na 1 noc“ tomu tak již nebylo. Muži mají na náhodné sexuální styky mnohem zcela jiný metr – nemají téměř žádné morální zábrany a jen třetina z nich takové chování toleruje, ale tvrdí, že by to sami neprováděli. V porovnání se ženami jich však celých 42,2% považuje náhodné sexuální styky za přirozenou součást sexuality, zatímco ke stejnému názoru se přihlásilo jen necelých 18% žen.

Zajímavé bylo porovnat, jestli názory na „láska na 1 noc“ souvisí s vnímáním partnerské nevěry. Chí-kvadrát test potvrdil závislost mezi těmito proměnnými (p-value 0,000), což znamená, že ti, kteří považují nevěru za morálně nepřijatelnou, mají i stejný názor na nevěru, a naopak ti, co považují lásky na 1 noc za přirozenou součást sexuality, vnímají nejčastěji tak i nevěru. Toto potvrdil i Pearsonův koeficient korelace (0,423). Souvisí to pravděpodobně s morálkou a celkovým názorem na sexuální život a se sexuálními zkušenostmi.

2.5. CO BY KDYBY (ANEB JAK SE ZACHOVAT, KDYŽ MĚ NEVĚRA POTKÁ ... ANEBO JIŽ POTKALA)

Je těžké si to přiznat - nevěra se může postavit do cesty komukoliv z nás. Ať už jsme na straně podváděné nebo té podvádějící, nastalou situaci musíme nějak řešit nebo se s ní vnitřně vypořádat. Následující kapitola mapuje právě to, jak (by) se k nevěře postavili dotázaní pražští vysokoškoláci.

2.5.1. ODPUŠTĚNÍ NEVĚRY

V jakém případě by byli respondenti schopni nevěru svému partnerovi odpustit? Samozřejmě nemůžeme zamítnout ani případy, kdy respondent považuje nevěru za neodpustitelný prohřešek. Je zajímavé, že se tací našli i mezi těmi, jenž se nevěry dopustili.

Důvody k tomu, aby byla nevěra odpuštěna, mohou buď vycházet z nějakých náhodných příčin (jako např. když je člověk pod vlivem alkoholu či z důvodu dlouhodobého odloučení partnerů), nebo mohou mít původ ve vztahu samotném, který nefunguje tak, jak by měl (podvádějící partner je ve vztahu zanedbáván, jeden z partnerů tím chce oživit vychládající vztah, popř. v konečné fázi se může jednat i o pomstu za nevěru partnera).

Samozřejmě i řešení této situace a to, jak se který člověk postavený před daný problém zachová, se může lišit případ od případu. Také samozřejmě znamená něco jiného „říkat“ a „jednat“. Pro každý případ měli respondenti ještě možnost vyjádřit se k tomuto tématu v otevřené otázce, protože postihnout všechny jemné nuance bylo prakticky nemožné.

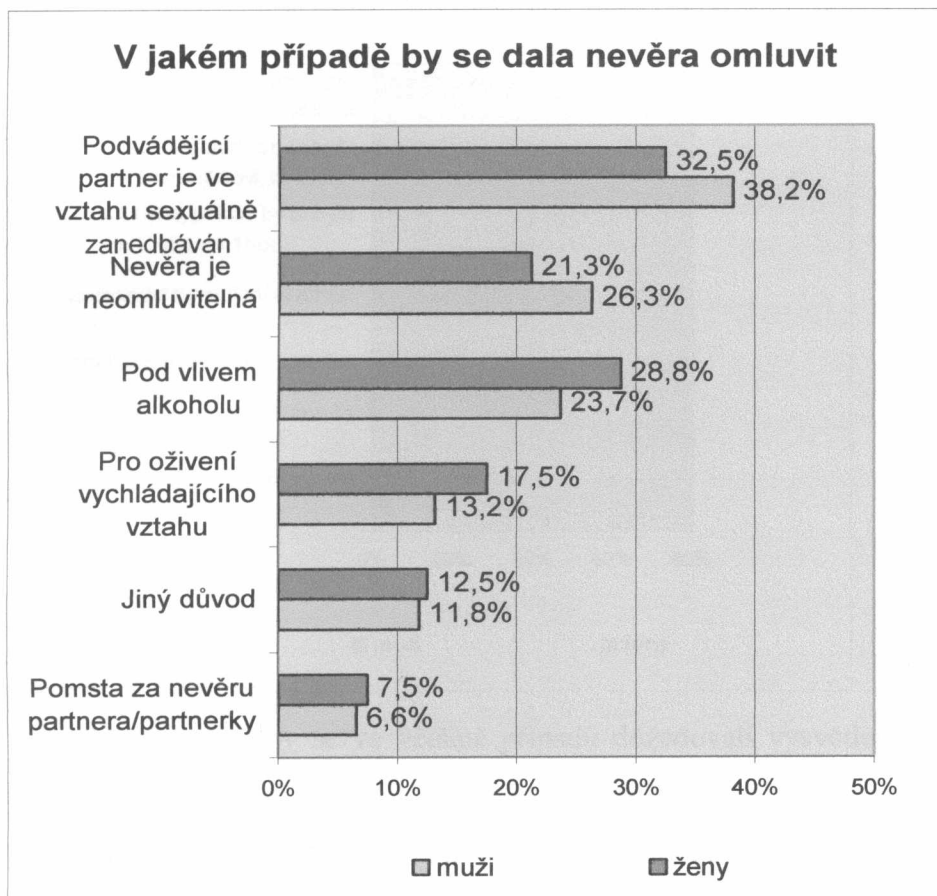
Jak už bylo řečeno, výzkum je zaměřen jednostranně a zabývá se pouze nevěrnými osobami, nikoli podváděnými. Proto je tato otázka vnímána pouze jako postojová, není zde porovnání mezi těmi, kteří se s nevěrou ze strany svého partnera již setkali, a těmi, kteří zde svůj názor postulují jako odhad.

Opět se prokázal rozdíl v míře tolerance mezi muži a ženami. Ve většině případů by byly ženy schopny spíše odpustit svým partnerům nevěru. Až na jedinou výjimku, která se týká sexuality a s ní spojeném zanedbání partnera po sexuální stránce, což ženy nepovažují za dostatečný důvod pro omluvení nevěry tolik jako muži.

Jako jiný důvod, pro který by se dala nevěra odpustit, uváděli respondenti nejčastěji vzájemnou dohodu partnerů na jakémsi volnějším vztahu, citovou nespokojenost a dokázali by odpustit v případě, že by toho nevěrník litoval a trápilo by ho to.

Přibližně čtvrtina lidí považuje nevěru za neodpustitelný hřích, což se ostatně shoduje s procentem respondentů, kteří označili nevěru za morálně nepřijatelnou.

Ženy jsou tedy tolerantnější pohlaví a nad „výstřelky“ svých partnerů ochotněji zamhouří oko. Může to souviset také s tím, jak je vnímaná ve společnosti mužská promiskuita. Zatímco muži, kteří jsou mají více partnerek najednou, jsou přijímáni shovívavě, ne-li naopak s tím, jak jsou zdatní, že to vše zvládnou, na ženy, které by přiznaly totéž, se lidé dívají skrz prsty.

2.5.2. CO S NEVĚRNÝM PARTNEREM?

„Běžný muž je tvor především ješitný a ve své ješitnosti také snadno zranitelný. Jeho reakce na odhalenou nevěru jsou podstatně dramatictější, hledá řešení především rychlá, a tím zpravidla i často destruktivní. Zároveň mívá pocit větší společenské stigmatizace.“ [Šmolka 2003; 26]

Také těmito slovy by se dala popsat největší odchylka v názorech mezi muži a ženami, kteří se měli vyjádřit k tomu, jak by se zachovali při odhalení partnerovi nevěry. Muži jsou v tomto ohledu mnohem radikálnější a jejich zraněná ješitnost by ji nedovolila s vědomím, že nejsou jediní, ve vztahu pokračovat. Jen v 35,5% by se muži svěřili někomu blízkému s tím, že je jim partnerka nevěrná, zatímco ženy by se k tomu uchýlily v 47,5% případech. Muži tedy chápou nevěru partnerky spíše než ženy jako svou ostudu, se kterou není radno se někomu svěřovat, jelikož by se jim dostalo menšího pochopení od okolí než ženám. „Zdá se, jako by

manželova nevěra představovala pro ženu menší společenskou stigmatizaci než její nevěra pro muže. Snáze získává v okolí neformální podporu a pochopení.“ [Šmolka 2003; 27]

Muži i ženy by se ve většině případů dožadovali vysvětlení, proč se jejich partner nevěry dopustil. Muži v této charakteristice překračují přibližně o 11% ženy. Ženy tedy v tomto případě netouží po vysvětleních partnerovi nevěry tolik jako muži. Když je situace takto zjevná, ženy nepotřebují znát details partnerovi nevěry. Kdyby pátraly po partnerově nevěře a znaly všechny podrobnosti, bylo by pro ně zřejmě i těžší odpustit. Raději než se samotným partnerem by případnou nevěru, před kterou by byly postaveny, řešily se svými přáteli či rodinou.

Je pozoruhodné, kolik procent mužů a hlavně žen by bylo schopno odpustit sexuální nevěru v případě, že by se jednalo o styk s náhodným partnerem. Souvisí to zřejmě s volnějším přístupem mladých lidí k sexualitě – není pro ně důležitý již tolik samotný tělesný kontakt, který může být prchlivý a pomíjivý, ale zakládají si na dlouhodobě budovaném vztahu. Ten je pro ně natolik důležitý, že jsou schopni přenést přes srdce i takový partnerův „úlet“.

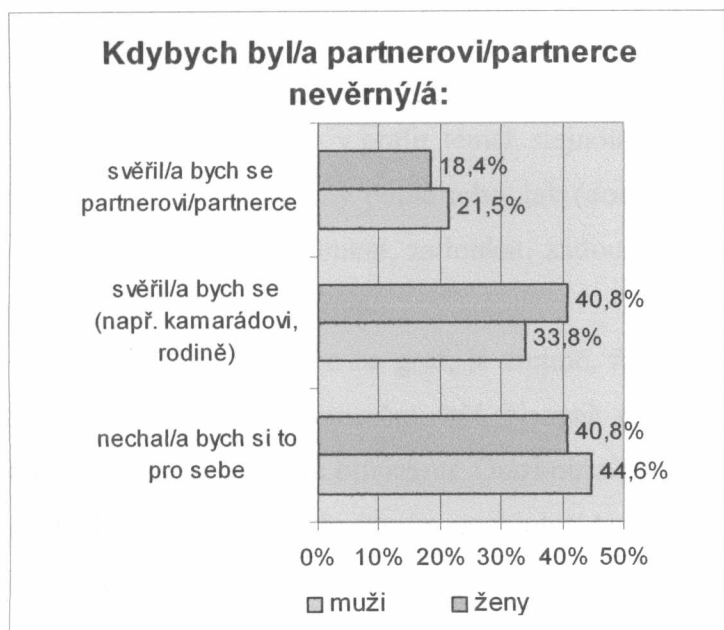
Těch, kteří by se zachovali introvertně (tedy nikomu by se s problémem partnerovi nevěry nesvěřili, popř. by předstírali, že se nic neděje), se našlo opravdu jen málo. Malé procento je také těch, kteří by se chovali pomstychtivě. Mladí lidé jsou tedy odhodlaní

nastalou situaci nějakým způsobem řešit. Stát v pozadí a nechat věci plynout s tím, že se samy vyřeší, není dnes „v kurzu“.

2.5.3. ZATLOUKAT, ZATLOUKAT, ZATLOUKAT

K jinému problému se dostáváme v případě, kdy se měli respondenti rozhodnout, za kým by šli v případě, že by se sami nevěry dopustili.

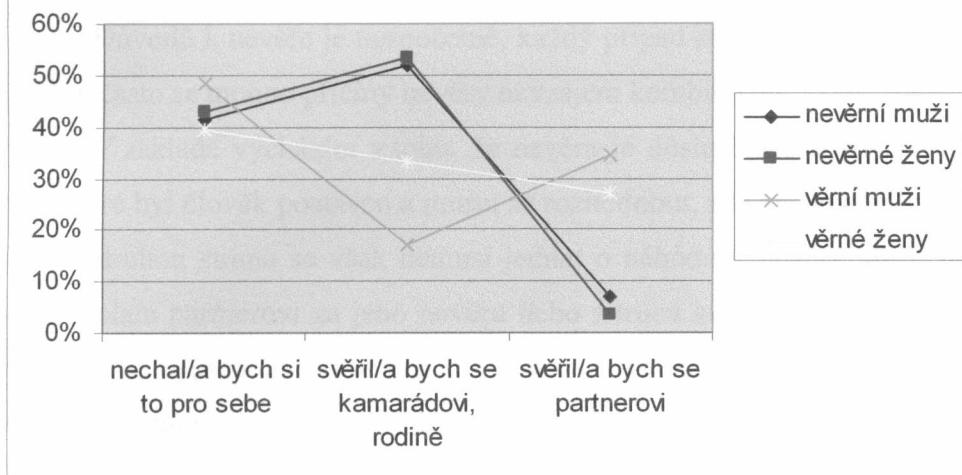
Nutno dodat, že se našli čtyři jedinci, kteří tvrdili, že jim by se něco takového v žádném případě stát nemohlo. Ostatní se řídili heslem „nikdy neříkej nikdy“ a celkové rozdělení jejich odpovědí za muže a ženy vypadá takto:

Zde se ještě nějaké podstatné rozdíly mezi muži a ženami neprojevují. Nicméně narozdíl u žen, které mají vyrovnané výsledky v kategoriích „svěřila bych se kamarádovi, rodině“ a „nechala bych si to pro sebe“, u mužů je tu již patrná tendence k tajnůstkářství.

Pojďme se však podívat na graf, který ukazuje rozdíly mezi nevěrnými a věrnými muži a ženami:

Kdybych byl/a partnerovi nevěrný/á

Jak je z grafu patrné, nevěrné ženy a nevěrní muži mají chování velmi podobné – jejich odpovědi kopírují v grafu téměř stejnou křivku. Jsou to tedy ti, kteří se již nevěry dopustili a odpovídají tedy podle toho, jak (doufejme) opravdu jednali. Z čeho tedy vzniklo známé heslo mužů „zatloukat, zatloukat, zatloukat“? Platí vůbec? A je to opravdu jen čistě mužské moto? Ne tak docela.

Když se podíváme na graf, je zřejmé, že i ženy se v převážné většině případů co se týče svěřování svým partnerům drží. Naopak nadpoloviční většina mužů i žen se se svým zážitkem svěřila někomu blízkému. Otázkou zůstává motivace. Může to být jednak proto, že se chtěli se svým dobrodružstvím pochlubit. Na druhou stranu nemůžeme vyloučit možnost, že se svěřili proto, aby odlehčili svému svědomí.

Zcela jinak je tomu u těch, kteří se doposud nevěry nedopustili – vyjádření k této otázce je proto jen jejich odhad. Jak je vidět u věrných mužů, téměř polovina z nich si myslí, že by si celou věc nechali pro sebe. Druhou nejvýznamnější skupinu však již tvoří ti, kteří si myslí, že by se domnívají, že by se svěřili své partnerce. Obrovský rozdíl od nevěrných mužů je v tom, že věrní muži by s touto záležitostí jen v menšině případů šli za někým blízkým, zatímco ženy by tak učinily ve třetině případů. Chí-kvadrát test sice tento rozdíl v chování věrných mužů a žen potvrdil až na 6% hladině významnosti, nicméně to může být dáno náhodným výběrem a také nevelkým rozsahem souboru.

Rozdíl v předpokládaném a skutečném chování mezi věrnými a nevěrnými ženami je potvrzuje i chí-kvadrát test jako statisticky významný (chí-kvadrát test je 7,129, p-value 0,028), u mužů se jeví jako ještě více významný (chí-kvadrát test je 11,4, p-value 0,003).

2.5.4. CO VEDE SKUTEČNÉ NEVĚRNÍKY K TOMU, ABY BYLI NEVĚRNÍ

Důvodů k nevěře je nespočetně, každý případ má svá specifika – liší se tedy vztah od vztahu, často se mohou příčiny nevěry navzájem kombinovat.

V základě vycházím z toho, že nevěra je důsledkem nějakých náhodných okolností, před které byl člověk postaven a musel se rozhodnout, zda zůstane věrný svému partnerovi, či ne. Na druhou stranu se však nemusí jednat o náhodu – nevěra může být plánovaná (např. jako odplata partnerovi za jeho nevěru nebo z trucu svému přespříliš žárlivému partnerovi), popř. může vyplynout z dlouhodobých neshod ve vztahu. Třetím takovým okruhem příčin, který by se dal vymezit, jsou osobnostní charakteristiky nevěrníka, pro kterého je promiskuita, nevěrovost přirozeným projevem lidské sexuality a nevěru pak bere jako hru příjemné zpestření denní „rutiny“ s partnerem.

Nevěra současnému (poslednímu) partnerovi	muži (%)	ženy (%)
ano	26,3	17,9
ne	73,7	82,1

Výzkumu se účastnilo 20 respondentů (z celkových 94), kteří měli v době výzkumu stálého partnera a přiznali, že mu byli nevěrní, a 14 nezadaných respondentů (z celkem 62), kteří byli nevěrní svému poslednímu bývalému partnerovi. Zde jsou jejich odpovědi, ve kterých uvedli, proč byli svému partnerovi nevěrní. Možnost vyjádřit se zde dostali jen ti, kteří byli nevěrní svému současnému (nebo poslednímu) partnerovi, aby se respondentům usnadnilo rozhodování při určování příčin u jiných nevěř.

Důvod nevěry	%
byla to zábava	20,6
nebyl/a jsem spokojen/á ve stávajícím vztahu	41,1
byla k tomu náhodná příležitost	38,2
nevěra je dobrý doplněk k partnerskému sexu	17,6
partner/ka je příliš žárlivý/á, udělal/a jsem mu/jí to na truc	0
oplatila jsem partnerovi/partnerce jeho/její nevěru	8,8
jiný důvod	38,2

To, že je nevěra jev velmi specifický a může vznikat za různorodých podmínek, svědčí i to, že k nabízeným možnostem přes 38% respondentů přidalo ještě své vlastní vysvětlení (což je vzhledem k ostatním otevřeným otázkám použitým ve výzkumu vysoké procento). Jako jiný důvod k nevěře byla uváděna Opilost, snaha zkusit něco nového a vztah na dálku.

„Muž mnohdy skutečně poměrně často hledá u milenky právě onen doma mu tak chybějící obdiv a uznání ... Žena naopak bude mít tendenci kompenzovat ve vztahu s mimomanželským partnerem chybějící pocit duševního porozumění, ochotu ke komunikaci a k projevům citu, jakož i dychtivou snahu rozpoznat její niterné potřeby a vůli jim vyhovět.“ [Šmolka 2003; 25]

Motivace k nevěře vychází ve většině případů z nekvality samotného vztahu, ve kterém nebyli respondenti spokojeni. Když je to ještě podpořené tím, že se k nevěře naskytne vhodná příležitost, jsou pak s to se ji lidé chopit celkem snadno. Dalo by se říct, že příležitost dělá zloděje.

Okolo 20% lidí se vyjadřuje, že je pro ně nevěra druhem zábavy a o něco málo jich říká, že považují nevěru za dobrý doplněk partnerského sexu. Z analýzy vyplynulo, že jsou to především ti, kteří měli vyšší počet sexuálních partnerů (4 a více), ale zároveň tací, kteří jsou dalo by se říct „chronickými nevěrníky“ (nešlo tedy u nich o náhodnou nevěru, ale byl to jejich několikatý pokus). Jinak je tomu u výše zmiňované příčiny nevěry, která odrážela nespokojenost ve vztahu, kde se jak počet sexuálních partnerů, tak počet nevěř pohyboval v podstatně nižších číslech.

2.6. CO MŮŽE ZPŮSOBIT NEVĚRU

V tomto oddíle se již tedy konečně dostaneme k tomu, zda je možné nevěru nějakým způsobem předvídat. Budu srovnávat skupiny věrných a nevěrných mužů a žen a zjišťovat u nich statisticky významné rozdíly.

Jako tři stěžejní body, o které se budu v této analýze opírat, jsem si vybrala okolní vlivy prostředí (velikost místa původu respondenta, jeho víru a sociální – resp. rodinné prostředí a kontakty. Dále pak jestli respondent vzhlíží spíše k tradičnímu uspořádání rodiny a vztahů mezi mužem a ženou vůbec, či naopak je v tomto ohledu progresivně smýšlejícím. Třetím takovýmto okruhem bude samotný charakter respondenta, ale stejně tak se zaměřím na jeho partnera. Nakonec jsem nemohla nechat stranou samozřejmě i vztah samotný, jehož kvalita a charakter může hrát významnou roli ve zavdání příčiny k nevěře.

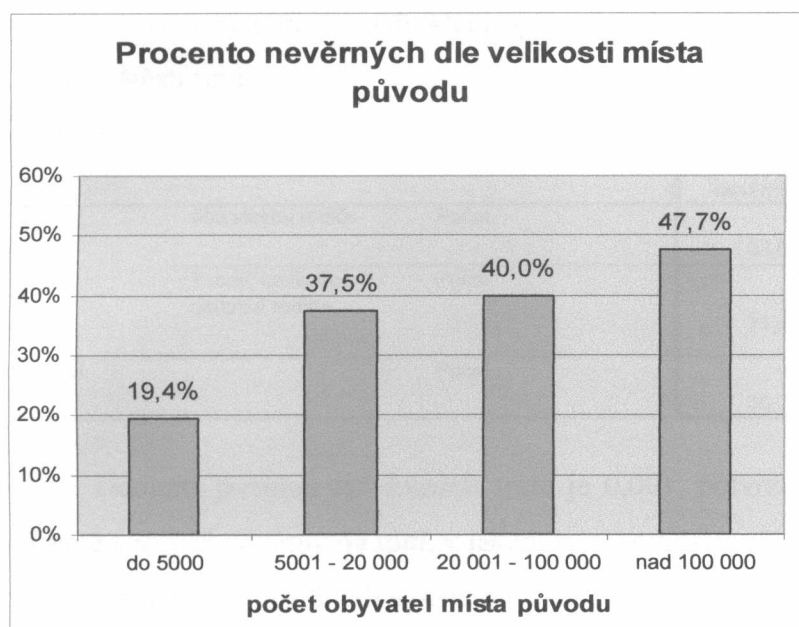
2.6.1. VLIV PROSTŘEDÍ

Jednou ze základních hypotéz výzkumu bylo i to, zda se může nějakým způsobem prostředí, ze kterého respondent pochází, podílet na jeho sklonech k nevěrovosti. Ze zkoumaných činitelů to byly tyto: velikost místa původu, typ rodiny, ve které respondent

vyrůstal, okruh rodiny, se kterým udržuje vztahy a konečně i to, zda je či není věřící (resp. křesťan).

2.6.1.a) Velikost místa původu

Když jsem poprvé četla výsledky z výzkumu [Weis, Jurych 1985], které tvrdili, že velikost místa původu může hrát významnou roli jako prediktor nevěry, musím přiznat, že jsem zcela nevěřila, že by se to mohlo projevit i na mých datech. Nicméně otázka se v dotazníku nakonec vyskytla a zjištěné výsledky je možné vyčíst z tohoto grafu¹:

Jak je vidno – větší město nabízí více příležitostí k seznámení a tím i k nevěře². Dalším důvodem však může být i to, že v menších obcích jsou lidé podrobeni silnější sociální kontrole, která jim nedovoluje být viděn s někým jiným ,než se stálým partnerem. Je tedy patrné, že i když tito lidé již žijí většinu času v Praze, stále „nevyužívají“ její anonymity a zachovávají si své morální hodnoty získané v malých obcích. Pro příští výzkum na toto téma u stejné skupiny respondentů bych určitě zařadila i otázku, zda se nevěry dopustili již ve svém trvalém bydlišti, nebo to bylo až po přestěhování se do Prahy.

¹ Kategorie do 5000 obyvatel byla v dotazníku původně rozštěpena do tří skupin – kategorií počtu nevěrných zde sytí jen obce původu o počtu 501 – 2000 obyvatel, v ostatních dvou – tj. do 500 obyvatel a mezi 2001 – 5000 obyvateli – se nenašel ani jeden respondent, který by byl nevěrný, resp. nevěru přiznal.

² p – value chí-kvadrát testu je sice 0,067, nicméně toto může být dáno malým souborem a také náhodným výběrem

2.6.1.b) Typ rodiny

Aby bylo možné popsat příčiny nevěř i co se týče působení rodiny, byla do dotazníku vložena otázka na typ rodiny, ve které respondent převážně vyrůstal v dětství co se týče jeho rodičů, popř. jiné rodinné péče.

Po důkladném prozkoumání souboru jsem analýzu omezila na dvě kategorie – „oba vlastní rodiče“ a ostatní – tedy jeden nevlastní či chybějící rodič, výchova příbuzných, náhradní rodinná péče či jinak proměnlivá a nestabilní rodinná situace.

Vycházela jsem z předpokladu, že nějakým způsobem narušená či nekompletní rodina může dávat špatný příklad ve vztahu k opačnému pohlaví, popř. nějakým způsobem narušit schopnost navázat zdravý vztah, který by fungoval po všech stránkách a nedával tak příčinu k „hledání štěstí jinde“.

				Total
		nevěrní	věrní	
oba vlastní rodiče	Počet	45	89	134
		33,6%	66,4%	100,0%
1 rodič nevlastní, neúplná rodina	Počet	15	6	21
		71,4%	28,6%	100,0%
Total	Počet	60	95	155
		38,7%	61,3%	100,0%

Hodnota p-value chí-kvadrát testu je 0,001, potvrzuje závislost toho, zda je člověk v životě věrný či nevěrný na tom, v jakém typu rodiny vyrůstal. Nutno říci, že těch 6 věrných respondentů, kteří nevyrostali s oběma vlastními rodiči, žili v dětství jen s matkou.

2.6.1.c) Vztahy udržované s rodinou

Dalším předpokládaným vlivem prostředí, které by mohlo ovlivnit chování člověka v oblasti nevěry, byly vztahy udržované s rodinou. Zajímala jsem se o to, s jak širokým okruhem rodiny je respondent ve styku. Vedly mě k tomu hned dva důvody. Zaprvé to byl předpoklad, že člověk udržující kontakt s širokým okruhem rodiny je prorodinný typ, bude se mu tedy přičít chování, které by narušovalo klidný chod partnerského vztahu. Zadruhé jsem se domnívala, že velká rodina znamená také větší sociální kontrolu.

					Total
			nevěrní	věrní	
vztahy udržované s rodinou	nukleární rodina	Počet	7	4	11
			63,6%	36,4%	100,0%
	NR + prarodiče	Počet	13	17	30
			43,3%	56,7%	100,0%
	NR + prarodiče + širší příbuzenstvo	Počet	39	74	113
			34,5%	65,5%	100,0%
Total		Počet	59	95	154
			38,3%	61,7%	100,0%

Pozn.: NR = nukleární rodina

Tato hypotéza o tom, že by vztahy udržované s širším příbuzenstvím motivovali člověka k tomu, aby byl věrný, se však na 5% hladině významnosti neprokázala (hodnota p-value chí-kvadrát testu = 0,136). Nicméně tendence „s čím menším okruhem příbuzných udržuji kontakty, tím větší mám tendenci být nevěrný“ je tu patrná.

2.6.1.d) Křesťanská víra

Ačkoliv křesťanství a církve v České republice nemá silné postavení, přece jen na některé lidi má ještě vliv. Jelikož se mi přičí striktní dělení lidí na křesťany a ateisty, nabídla jsem respondentům ještě jednu kategorii, pod kterou se mohli zařadit – a sice že se považují za věřící, ale nehlásí se ke křesťanství.

Předpokládala jsem, že křesťanská víra bude mít zásadní vliv na morálku lidí, kteří ji vyznávají. Křesťanství nabádá k monogamii, Bible obsahuje nemálo pasáží týkajících se sexuality a soužití muže a ženy. Pohlavní styk měl by „sloužit“ především k plození dětí, „požádání manželky bližního svého“ se považuje za sodomii.

Základní hypotéza tedy logicky zněla tak, že pokud někdo vyznává křesťanství, s menší pravděpodobností se dopustí nevěry. Nicméně tato hypotéza se nepotvrdila (p-value chí-kvadrát testu = 0,196).

		počet nevěř				Celkem
		0	1	2	3 a více	
víra	křesťan	8	2	2	1	13
		61,5%	15,4%	15,4%	7,7%	100,0%
	věřící - ne křesťan	25	2	1	2	30
		83,3%	6,7%	3,3%	6,7%	100,0%
	ateista	60	27	9	9	105
		57,1%	25,7%	8,6%	8,6%	100,0%
Celkem		93	31	12	12	148
		62,8%	20,9%	8,1%	8,1%	100,0%

I mezi křesťany se našli tací, co již mají s nevěrou zkušenosti. křesťanská víra tedy není pro mladé lidi tolik zavazující, jak jsem původně předpokládala. Mezi křesťany se

vyskytuje přibližně tolik nevěrných jako mezi ateisty. Je tedy pravděpodobné, že křesťanství je spíše přežitek z dob minulých, ukotvený a předávaný v rámci rodiny, nicméně už není hlavním krédem těch, co ho vyznávají, aby plnili vše, co jim přikazuje.

Na druhou stranu by bylo zajímavé ověřit, zda by toto platilo i ve větším souboru a není-li jen dílem náhody, že se v mém souboru vyskytli nevěrní respondenti, kteří vyznávali křesťanství.

2.6.2. ZAMĚŘENÍ RESPONDENTA – LIBERÁLNÍ VS. TRADIČNÍ

Nejen prostředí, ve kterém člověk vyrůstá, může mít určující vliv na to, zda v budoucnu bude či nebude nevěrný. Jako další faktor, který by toto chování mohl ovlivnit, jsem se rozhodla otestovat sklon respondentů k tradičnímu či liberálnímu chápání některých společenských jevů.

Konkrétně se jednalo o vnímání tradičních koncepcí rodiny – postavení dítěte v rodině, manželství (resp. nesezdanému soužití) a rozvodu. Dále pak měli respondenti vyjádřit svůj postoj k tvrzením o rozdělení mužských a ženských rolích v rodině a v péči o domácnost (resp. zaměstnání žen ve vztahu k rodině).

Jednotlivá tvrzení jsou vybrána z šetření ISSP, které proběhlo v roce 2002 [Chaloupková, Šalamounová 2004; 20-35]. Byla vybrána taková tvrzení, která dobře diferencovala jednak ve skupině mladých respondentů (tj. ve věku 18 – 29 let), na druhou stranu měla zároveň tato tvrzení dobře rozdělit muže a ženy.

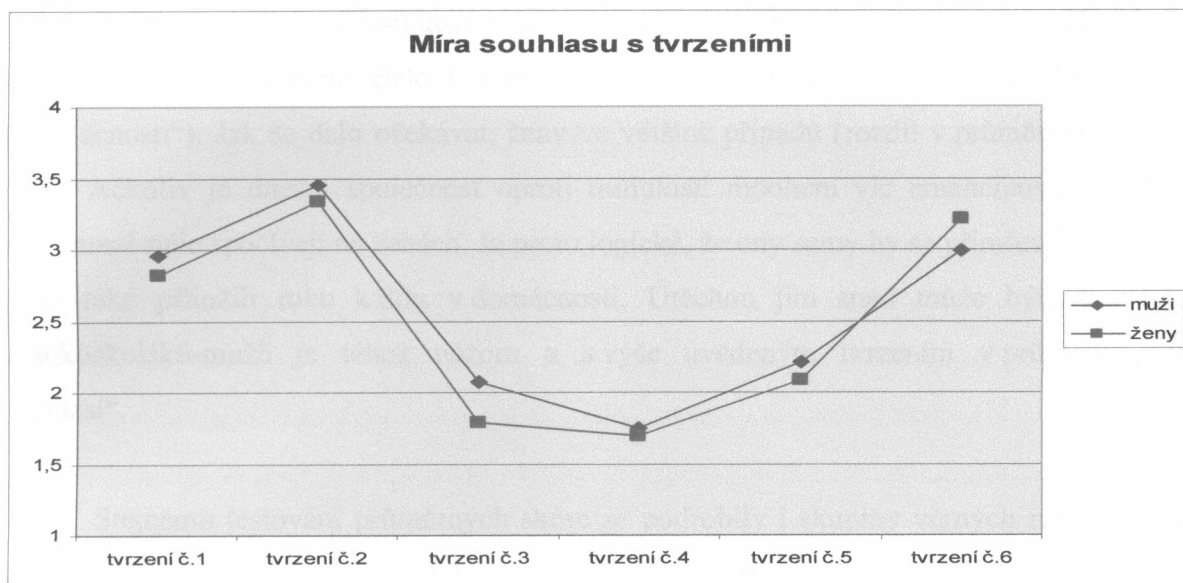
Dalo by se očekávat, že postoje k tradičnímu modelu rodiny a k rolím muže a ženy v rodině se budou lišit i podle toho, zda je respondent věřící či jestli žije v nesezdaném soužití, v manželství či bez partnera – toto však zůstalo stranou analýzy, jelikož bych se již příliš vychýlila od původního záměru zkoumat nevěru a rozdíly ve vnímání tohoto fenoménu mezi muži a ženami. Další proměnné – jako např. vzdělání respondenta, věk a počet dětí - by mohly ovlivnit zaměření respondenta. Tyto charakteristiky však nebyly zkoumány (nebo naopak byly podmínkou účasti výzkumu – viz vzdělání, věk), protože vzhledem ke složení souboru by jejich rozložení nebylo dostačující pro analýzy.

Tvrzení byla použita tato (pod stejnými čísly jsou uvedena i v grafech):

- 1) dítě by mělo vyrůstat jen s oběma rodiči
- 2) je v pořádku, když lidé spolu žijí, aniž by plánovali sňatek
- 3) jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat spolu, i když si nerozumí
- 4) muž by měl hlavně vydělávat peníze, žena se má starat především o domácnost
- 5) předškolní dítě strádá, pokud jeho matka pracuje

6) muži by se měli víc než doposud podílet na práci v domácnosti.

Respondenti hodnotili tato tvrzení na škále zcela souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, zcela nesouhlasím. Z jejich odpovědí pak bylo vypočítáno průměrné skóre za jednotlivá tvrzení (prům. skóre 4 = maximální souhlas, 1 = max. nesouhlas).

Teoreticky se dalo předpokládat, že ženy budou více tradičně zaměřené než muži, protože právě na nich bude v budoucnu pravděpodobně spočívat většina starostí o děti a o domácnost. Vysokoškolačky se však tomuto konceptu podle průměrných skóre ve většině případů vymykají. Je to způsobeno tím, že ženy s vyšším vzděláním vidí svou seberealizaci nejen v rodině, ale touží i po úspěších v zaměstnání a v jiných aktivitách mimo rodinu.

Podobně jako v názorech na uspořádání rodiny se vysokoškoláci liší od zbytku populace ve vnímání rolí mužů a žen v rodině. „V české společnosti přetrvává názor, že hlavním živitelem by měl být muž a žena by měla mít, přestože má placené zaměstnání, hlavní odpovědnost za chod domácnosti.“ Chaloupková, Šalamounová 2004; 34]. Z výše uvedeného grafu je však patrné, že studenti VŠ to vidí jinak. Tato tendence k modernímu pojetí rozdělení rolí v rodině se projevuje především u žen, které na sebe nechtějí už brát celou tíhu starostí o domácnost a jsou více emancipované.

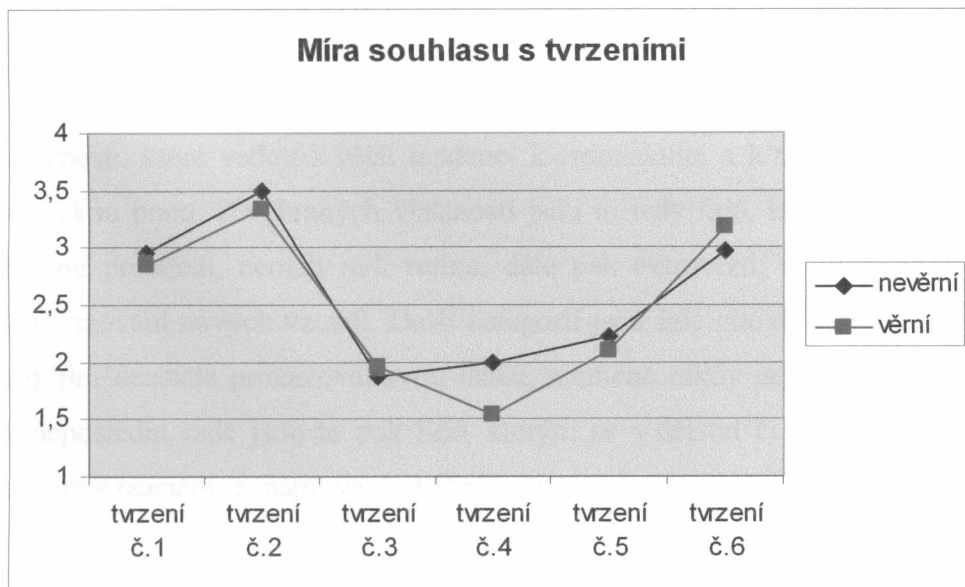
Statisticky významný rozdíl mezi muži a ženami ve smýšlení o uspořádání rodiny a partnerských svazků najdeme u tvrzení číslo 3 („jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat spolu, i když si nerozumí“), se kterým spíše souhlasili muži (rozdíl v průměrném skóre = 0,28, p-value t-testu = 0,015). Zde by bylo dobré vyjít ze současné situace v České republice. Ženy mají při rozvodu mnohem větší šanci, že jim budou do péče svěřeny jejich společné děti.

Je proto pravděpodobné, že muži se budou snažit spíše zachovat stávající vztah, aby o děti nepřišli, zatímco ženy mohou být při rozchodech radikálnější. Svobodná či rozvedená matka již nemá v dnešní společnosti tak špatnou nálepku jako dříve. Stejný názor má na základě klinických zkušeností i Šmolka: „Nevěrná žena se často chová rozvodově radikálněji než nevěrný muž. Dokonce i tam, kde jsou v manželství ještě nezletilé děti.“ [Šmolka 2003; 27]

Dalším rozdílem v souhlasu s tvrzeními (i když by se prokázal až na 8% hladině významnosti) bylo tvrzení číslo 6 („muži by se měli víc než doposud podílet na práci v domácnosti“). Jak se dalo očekávat, ženy ve většině případů (rozdíl v průměrném skóre = 0,23). Ačkoliv je dnešní společnost oproti minulosti mnohem víc emancipovaná, některé povinnosti stále spočívají na ženách. Je proto logické, že ony samy by se přimluvíly za to, aby muži také přiložili ruku k dílu v domácnosti. Útěchou jim snad může být, že většina vysokoškoláků-mužů je téhož názoru a s výše uvedeným tvrzením v průměru „spíše souhlasí“.

Stejněmu testování průměrných skóre se podrobily i skupiny věrných respondentů a těch, kteří přiznali, že se již někdy v minulosti dopustili nevěry. Původní předpoklad byl takový, že nevěrníci budou mít volnější (tedy více liberální) postoje k tradičně chápanému modelu rodiny.

Tato hypotéza se však nepotvrdila. Jak si můžeme všimnout, věrní a nevěrní respondenti se shodují v názorech na tvrzení o partnerském soužití a výchově dětí (tvrzení č. 1, 2, 3 a 5), ale diametrálně se již rozchází v představách o rozdělení rolí mezi mužem a ženou (tvrzení č.4 – rozdíl v prům. skóre = 0,46, dále pak tvrzení č.6 – rozdíl v prům. skóre = 0,22).

Jak si tento rozdíl však vysvětlit? Vše je jasnější, když se podíváme na rozdíly ve skóre zvláště za ne/věrné muže a ženy. Oba dva významné rozdíly (tedy v tvrzeních 4 a 6) sytí hlavně muži.¹ Vysvětlení je nasnadě. Pokud tyto rozdíly v názorech na rozdělení genderových rolí způsobují hlavně nevěrní muži, kteří zastávají tradiční názory, pak je velmi pravděpodobné, že jim právě takové situace vyhovují. Partnerka by podle nich měla zastávat hlavně domácí práce, pečovat o domácnost a vychovávat děti. Oni muži by si užívali své volnosti a vytvářeli si co nejméně svazujících pout, které samozřejmě péče o děti a domácnost vytváří.

Pokud se ještě vrátíme k rozdílům v názorech mezi věrnými a nevěrnými ženami, musíme se zastavit u tvrzení č.2, které v celkovém skóre zcela zaniklo. Nevěrné ženy si spíše myslí, že je v pořádku, aby spolku dva lidé žili, aniž by plánovali sňatek². Ženy vnímají sňatek jako mnohem závaznější událost ve svém životě než muži. Díky tomu, že se u mužů v tomto ohledu neobjevil statisticky významný rozdíl, je možné předpokládat, že pro ně manželství neznamena významnou překážku pro to, aby ve svém počínání (o se nevěry týče) přestali. Ženy se oproti tomu cítí sňatkem svázány a manželské věrnosti si cení více, proto by radši zůstaly v nesezdaném svazku.

2.6.3. POVAHA NEVĚRNÍKA

Zřejmě není dohad o tom, že některé povahové vlastnosti člověka mohou vést k větší „partnerské čipernosti“ [Šmolka 2003; 31] a tendenci k partnerské promiskuitě či nestabilitě v trvalých svazcích. Na otázku, zda tomu tak opravdu je a konkrétně které vlastnosti jsou právě tím dobrým odrazovým můstkem k tomu, aby se člověk dopustil nevěry, se pokouším empiricky odpovědět.

Pro dotazník jsem zvolila vlastnosti, které vyzdvihl ve své práci Šmolka. Tyto vlastnosti, které vedou k větší tendenci k promiskuitě a k nevěrovosti, byly tedy prověřeny klinickou praxí. Z vybraných vlastností jsou to tedy lidé, kteří jsou adaptabilní a rádi mění životní prostředí, nemají rádi rutinu, dále pak extroverti, u nichž hrozí větší riziko právě v navazování nových vztahů. Další kategorií jsou lidé citově nezralí, vyžadující od partnera, aby jim neustále prokazoval svou lásku, nicméně nikdy nejsou v tomto ohledu uspokojení. V neposlední řadě jsou to pak lidé, kterým se v dětství či dospívání nedostalo potřebného uznání a ocenění. K napravení vlastního sebevědomí pak mohou využít právě nevěru, která se

---

¹ U tvrzení č.4 je rozdíl ve skóre 0,55 (zatímco u žen je to jen 0,38) a u č.6 je tento rozdíl mezi věrnými a nevěrnými muži 0,49 (zatímco u žen byl tento rozdíl mezi věrnými a nevěrnými zanedbatelný).

² rozdíl ve skóre 0,45, p-value t-testu = 0,026

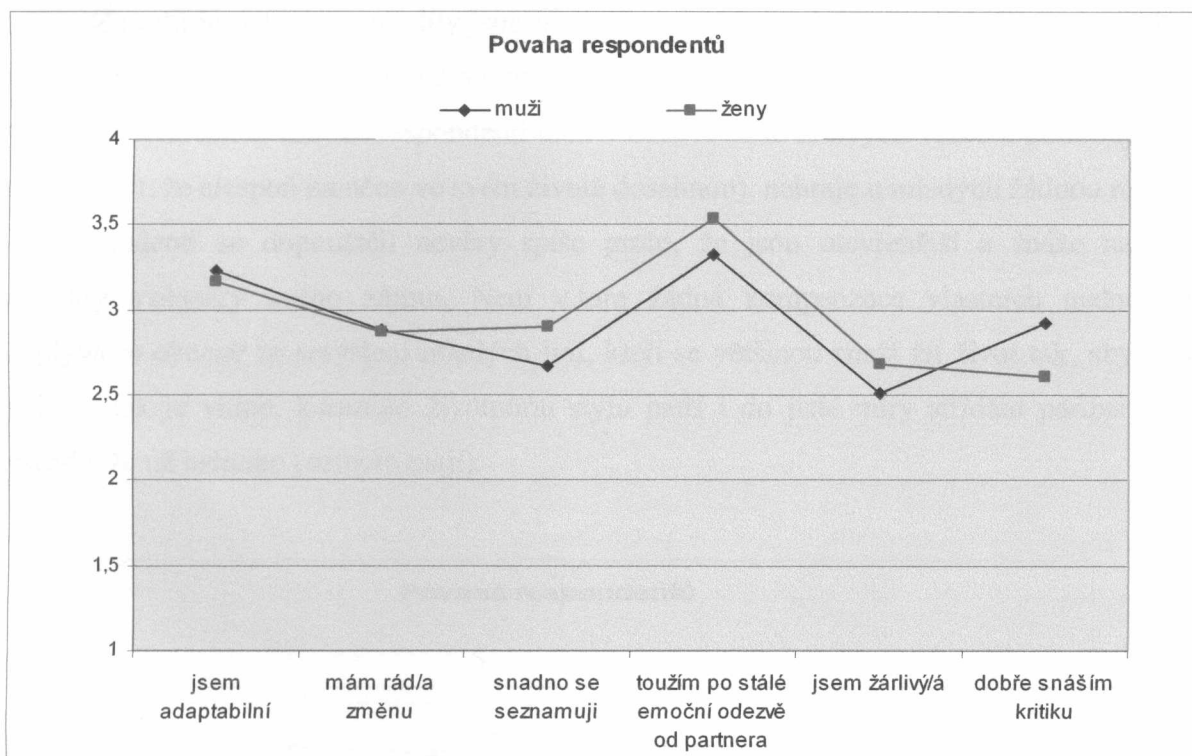

jím tak stává jednou z mála možností k sebezpevnění svých vlastních schopností. [Šmolka 2003; 31-36].

K těmto vlastnostem ještě přidávám žárlivost. Těm, kteří se sami dopouštějí nevěry, nezáleží tolik na tom, zda jejich partner je či není věrný. Kdyby něco takového vyšlo najevo, nemohli by to pak partnerovi zazlívat, proto ani žárlení zde není na místě. Žárlivost (popř. nežárlivost) by pak nebyla příčinou nevěrovosti, ale naopak jejím důsledkem.

Respondenti se mohli k nabízeným povahovým vlastnostem vyjádřit na škále zcela souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, zcela nesouhlasím. Z těchto hodnot pak bylo spočítáno průměrné skóre za jednotlivé skupiny, kde 4 = max. souhlas, 1 = max. nesouhlas.

2.6.3.a) Povahové rozdíly mezi muži a ženami

Muži a ženy se od sebe nelišili v sebehodnocení v kategoriích „jsem adaptabilní“ a „mám rád/a změnu“. Muži sami sebe označili jako méně žárlivé, ženy o sobě naopak častěji než muži tvrdili, že se dobře seznamují. Tyto rozdíly však nejsou podle t-testu statisticky významné. Jinak je tomu u kategorií „toužím po stálé emoční odezvě od partnera“, kde se muži projeví jako chladnější a racionálnější pohlaví¹, a v kategorii „dobře snáším kritiku, pokud je objektivní“ se ženy více přikláněly k tomu, že nemají kritiku v lásce².

¹ rozdíl v průměrném skóre je 0,21, p-value t-testu = 0,041

² rozdíl v průměrném skóre je 0,31, p-value t-testu = 0,004

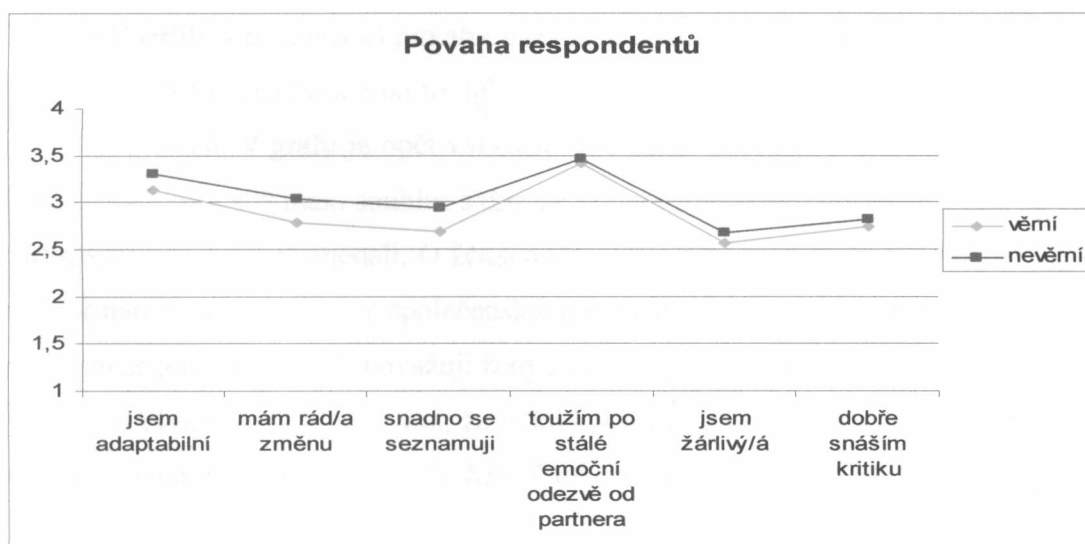
Nutno však říci, že jednotlivé vlastnosti nebyly měřeny nějakými pomocnými bateriemi otázek (hlavně z důvodu náročnosti pro respondenty), ale ptala jsem se na ně přímo. Do jisté míry tedy souvisí se sebehodnocením respondenta, které nemusí nutně odpovídat realitě. K tomuto výkladu se přikláním. Nemyslím si totiž, že muži by opravdu lépe snášeli kritiku – spíš mají jiné měřítko, podle kterého hodnotí své vlastnosti a spíš než pro ženy by pro ně bylo potupné přiznat, že jakožto muži nejsou schopni přijmout kritiku.

2.6.3.b) Povahové rozdíly mezi věrnými a nevěrnými respondenty

Stejněmu testování byli podrobeni i věrní a nevěrní respondenti. Dostáváme se tím tedy k ústřední otázce – mohou některé vlastnosti spíše přispět k tomu, že bude mít člověk větší sklon k nevěře?

Z grafu je patrné, že rozdíly jsou hlavně v prvních třech kategoriích (tedy to, co bylo v úvodu této kapitoly označeno jako extrovertní chování). Nevěra zapříčiněná jinými faktory (citovou nezralostí či tím, že respondenti měli v dětství málo citových vazeb a potřebují sami sebe utvrdit, že alespoň na něco ve svém životě dosáhnou), nehraje u mladých žádnou roli.

Studenti se dopouštějí nevěry spíše proto, že jsou otevřenější a snáze navazují kontakty s objekty svého zájmu. Není v tom žádná kompenzace vlastních nedostatků. Vyplývá to obecně ze smýšlení mladých lidí, kteří se většinou snaží žít život tak, aby si ho užili. A jak je vidno, k tomuto životnímu stylu patří i do jisté míry střídání partnerů (i v případech, že už jednoho partnera mají).

U kategorie „jsem adaptabilní“ byl rozdíl v průměrném skóre mezi věrnými a nevěrnými 0,18. Na 5% hladině významnosti (bylo by tomu tak až na 8% hladině

významnosti) se toto sice neprokázalo statisticky významné (což může být způsobeno mj. náhodností výběru), ale to, že se nevěrníci jsou adaptabilnější na náhlé zvraty a lépe se dokáží přizpůsobit situaci než věrní respondenti.

Nevěrní se však již významně lišili od věrných v tom, že mají rádi změnu¹ a také se snáze seznamují².

Co je však na této analýze zajímavé? Tuto extrovertní kategorii, která činí rozdíly mezi věrnými a nevěrnými, sytí pouze ženy (statisticky významné rozdíly mezi věrnými a nevěrnými v populaci žen se prokázaly u kategorií „jsem adaptabilní“ – p-value t-testu = 0,050 a „mám ráda změnu“ – p-value = 0,032). U mužů tedy prakticky nezáleží na jejich vlastnostech – extrovertní muži mají stejné sklony k nevěře jako ti, co jsou spíše uzavření a špatně se adaptují na změny. Jelikož ženy a muži se příliš nelišili v sebehodnocení v těchto třech kategoriích (viz výše), ženy mají mnohem větší rozptyl kolem průměru než muži. Muži tedy nepotřebují být komunikativní a adaptabilní na změny, aby se dopustili nevěry. Pro ženy jsou přitažliví tak i tak. Na druhou stranu nevěrné ženy se musí „činit“, když si chtějí najít partnera. Opět je však nutné podotknout, že se jedná pouze o sebehodnocení.

2.6.4. POVAHA PARTNERA

Mohou snad některé charakterové vlastnosti partnera zvýšit pravděpodobnost toho, že bude podveden? Vlastnosti uvedené v grafu by měly dle Šmolky souviset s tím, zda bude partner takového člověka ve vztahu nevěrný [Šmolka 2003; 28 - 29].

2.6.4.a) Rozdíly v hodnocení povahy partnerů mezi muži a ženami

Nejprve se podíváme na to, jak hodnotí své partnerky muži a naopak co říkají ženy o svých partnerech. V grafu je opět vyneseno průměrné skóre za jednotlivé vlastnosti, kdy 1 = max. nesouhlas a 4 = max. souhlas s tím, že partner má danou vlastnost. Muži se v hodnocení partnerek příliš nevyznamenal. O ženách (častěji než ženy o mužích) tvrdí, že jsou frigidní³, nesamostatné⁴, omezují je ve společenských kontaktech⁵ a posledním statisticky významným rozdílem se jeví to, že muži považují ženy za často podrážděné⁶.

Na obranu mužů nutno říci, že v době výzkumu jich mělo jen 43,3% stálou partnerku, zatímco stejně na tom bylo 76,3% žen. Z toho se tedy může odvíjet celkové spíše negativní

---

¹ o 0,25 vyšší průměrné skóre, p-value t-testu = 0,036

² rozdíl ve skóre 0,26, p-value t-testu = 0,050

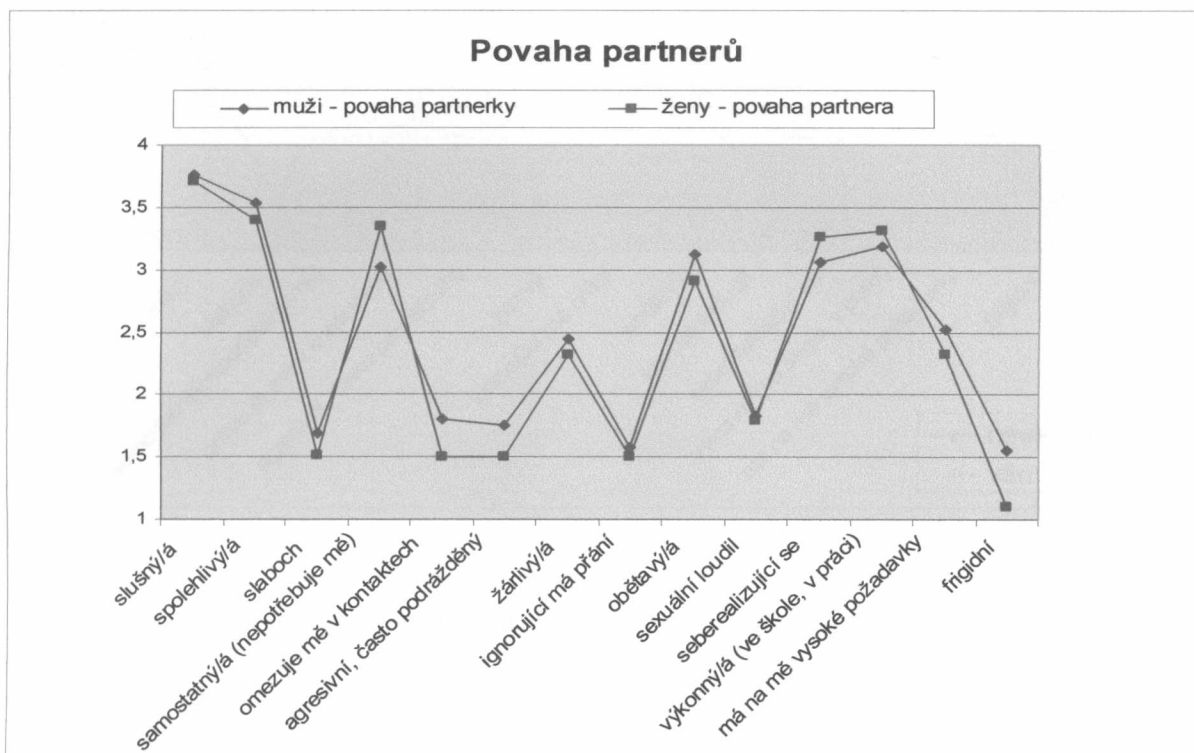
³ rozdíl v prům. skóre = 0,45, p-value t-testu = 0,000

⁴ rozdíl v prům. skóre = 0,32, p-value t-testu = 0,014

⁵ rozdíl v prům. skóre = 0,30, p-value t-testu = 0,030

⁶ rozdíl v prům. skóre = 0,25, p-value t-testu = 0,050

hodnocení partnerek, jelikož toto hodnocení se mělo vztahovat na partnerku současnou nebo poslední bývalou.

2.6.4.b) Rozdíly v hodnocení povahy partnerů mezi věrnými a nevěrnými respondenty

Protože se objevily poměrně velké rozdíly mezi muži a ženami v názorech na vlastnosti partnera, rozhodla jsem se vyhodnotit ne/věrné muže a ženy zvlášť.

Jaké vlastnosti žen tedy budou pravděpodobně vést k tomu, že jim budou jejich partneri nevěrní? Tak zaprvé je to v případě, že žena je málo obětavá¹. Dále pak nevěrní muži považují své partnerky za agresivní a často podrážděné² a také omezující je ve společenských kontaktech³ a málo výkonné⁴. Lze si všimnout i dalších rozdílů, které však již překračují 10% hladinu významnosti.

Můžeme si povšimnout, že to jsou většinou vlastnosti, které muži označili u svých partnerek (ve srovnání se ženami) jako negativní.

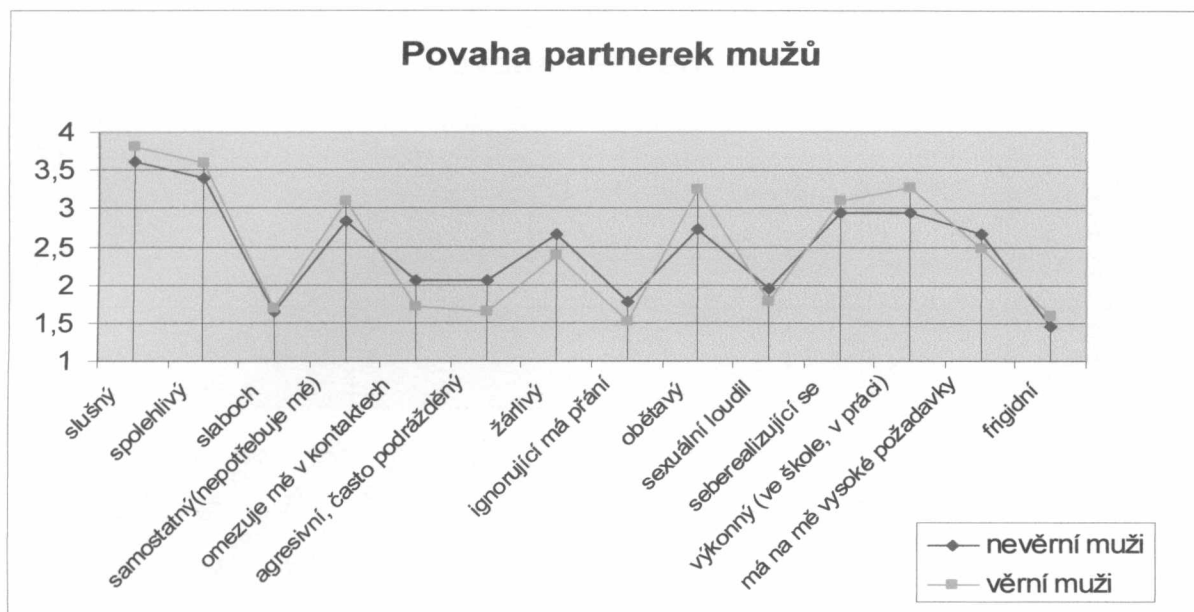
¹ rozdíl v prům. skóre = 0,53, p- value = 0,017

² rozdíl v prům. skóre = 0,40, p- value = 0,062

³ rozdíl v prům. skóre = 0,33, p- value = 0,071

⁴ rozdíl v prům. skóre = 0,32, p- value = 0,086

Povaha partnerek mužů

Věrné a nevěrné ženy se naopak liší právě v těch vlastnostech, které obecně u mužů (oproti tomu, co oni říkali o svých partnerkách) vyzdvihovaly.

Je zajímavé, že nejčastěji vede ženy k nevěře fakt, že je jejich partner výkonný ve škole a v práci¹ a příliš seberealizující se². Ženy tedy spíše než cokoli jiného od svých partnerů vyžadují, aby nehleděl tolik na úspěchy v práci či ve škole a nemyslel jen na svou kariéru. Potřebují od muže péči a v případě, že muž ženě nevěnuje dostatečnou pozornost, mají tendenci hledat uspokojení jinde.

Dalším statisticky významným rozdílem je to, že nevěrné ženy častěji tvrdí o svých partnerech, že jsou frigidní³

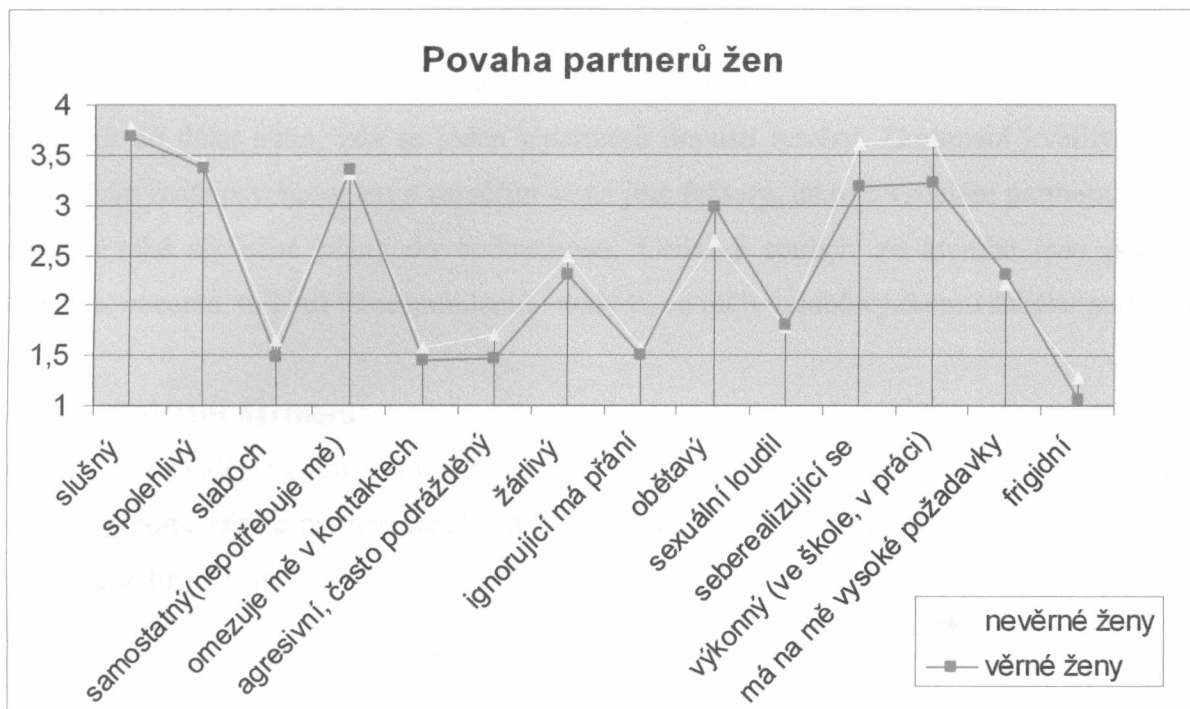
Stejně tak jako muži, považují nevěrné ženy (oproti věrným ženám) své partnery za méně obětavé⁴.

¹ rozdíl v prům.skóre = 0,42, p-value t-testu = 0,075

² rozdíl v prům.skóre = 0,44, p-value t-testu = 0,067

³ rozdíl v prům.skóre = 0,22, p-value t-testu = 0,046

⁴ rozdíl v prům. skóre = 0,33, tento rozdíl je však zjevný pouze v tomto souboru, jelikož t-test tuto hypotézu na 5% hladině významnosti zavrhnul

Jak se tedy liší výsledky výzkumu vysokoškoláků od poznatků z klinické praxe psychologů? Mladí muži by si přáli partnerku obětavou, ne příliš výkonnou, bez výkyvů v náladě a tedy vždy připravenou jim zajistit klidné útočiště, a která by jim navíc umožňovala maximální volnost v kontaktech mimo tento vztah. U takové partnerky je pak menší pravděpodobnost, že jí budou nevěrní. Částečně to odpovídá Šmolkově druhému konceptu, kdy jsou muži nevěrní ženám, které jsou výkonnější než oni.

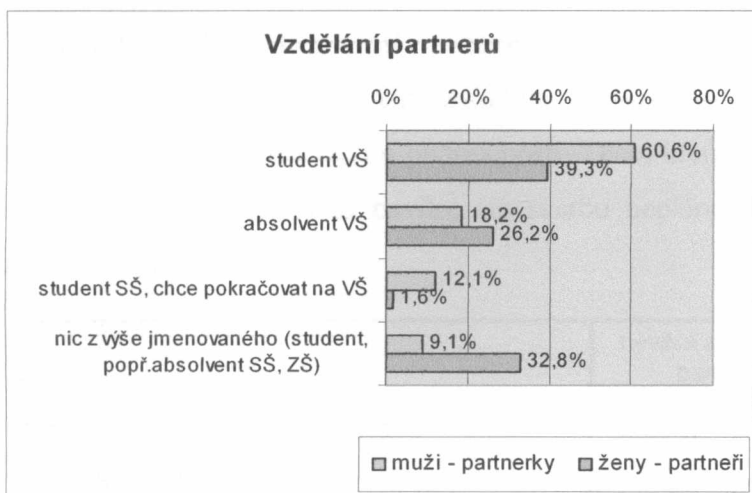
Ženy mají veskrze podobné požadavky co se charakteru partnera týče. Také chtějí, aby jejich partner žil především pro vztah. Tímto se však zcela vymykají Šmolkovým poznatkům. Když muži budou příliš výkonní a budou se hodně seberealizovat, budou mít jejich partnerky větší sklony k tomu, aby jim byly nevěrné. Když se k tomu přidá ještě neobětavé chování a špatná sexuální výkonnost, pravděpodobnost k partnerčině nevěře se ještě zvyšuje. Ženy vysokoškolačky se tedy opět v názorech odlišují od zbytku ženské populace. Souvisí to nepochybně s tím, že VŠ vzdělané ženy mají mnohem vyšší aspirace – chtějí v životě dosáhnout dobrého postavení i mimo rodinu. K tomu nepotřebují tolik ambiciózního partnera.

2.6.5. POVAHA VZTAHU S PARTNEREM

Samozřejmě se dalo také předpokládat, že povaha vztahu se současným partnerem bude mít co dělat s tím, zda se jeden z partnerů dopustí nevěry. Zkoumání kvality vztahu přenechám radši psychologům a zaměřím se na jiné faktory, jako je vzdělání partnera, soužití s ním a také společné plány do budoucna. Celkový soubor, ze kterého jsou počítána všechna procenta, tu činil 94 respondentů – tedy ti, co měli v době výzkumu stálého partnera.

2.6.5.a) Vzdělání partnera

Jak je vidět z grafu, ženy nemají co se vzdělání týče takové požadavky na partnera. Rozdíly v tom, zda je partner absolvent VŠ či student SŠ s aspirací na VŠ je dáno do jisté míry určitě tím, že muži si obecně vybírají mladší partnerky a naopak.

Předpokládala jsem, že mužům v případě nevěry nebude záležet na vzdělání jejich partnerky. Bohužel to však ani z důvodu malého počtu mužů, kteří mají partnerku bez aspirací na studium na VŠ, nešlo ověřit statistickými testy. U žen to již však možné bylo. Partnerů, kteří byli, jsou nebo chtějí být studenty VŠ jsou ženy nevěrné v 26,8% případů, zatímco mužům, kteří nemají aspirace ke studiu na VŠ jsou ženy nevěrné v 45% případů. Chí-kvadrát test sice neprokázal statisticky významný rozdíl (p-value 0,156), ale myslím, že tendence k tomu, že ženy budou spíše nevěrné partnerům s nižším vzděláním, je tu zřejmá.

2.6.5.b) Společná domácnost partnerů

Základní úvaha vycházela z toho, že pokud partneři žijí spolu, budou si méně často nevěrní než ti, co žijí odděleně. Je tomu tak ze dvou důvodů. Pro partnerskou věrnost jednak svědčí proces, ve kterém musela dvojice dojít k rozhodnutí, že budou žít spolu (tedy jakési neformální potvrzení jejich vztahu). Druhý důvod je ryze praktický. V případě společného bydlení by se nevěrník potýkal s nemalým problémem, jak nevěru utajit před partnerem, když

má přehled o jeho/jejím volném čase, navíc i věc místa realizace je tu omezena nečekaným příchodem partnera.

Těch, kteří žili ve společné domácnosti, bylo 27%, zbylých 73% respondentů bydlelo odděleně. Zajímavé je, že fakt společné či oddělené domácnosti neměl sebemenší vliv na to, zda jeden z partnerů bude nevěrný (p-value chí-kvadrát testu = 0,723). Čím si tento výsledek vysvětlit? Mladým lidem zjevně není při nevěře na překážku, že s nimi jejich partner sdílí domácnost. Je pravdou, že společné bydlení může být zavazující v manželství (kde jsou přítomny děti, manželé si slíbili při svatebním obřadu věrnost), nemusí tomu tak však nutně být v nesezdaném soužití. Pokud partneři nejsou extrémně žárliví, nevyžadují po partnerovi přesný denní harmonogram. Navíc život vysokoškoláků se nesestává z každodenní rutiny, jejich program je hůře „kontrolovatelný“ než program pracujících osob.

2.6.5.c) Plány do budoucnosti s partnerem

Do svých úvah jsem také zařadila „vážnost“ vztahu. Rozhodla jsem se ji měřit skrze to, jak se spolu partneři baví o budoucnosti. Těch, kteří ji vůbec neplánovali, bylo 18%, 54% se o společné budoucnosti bavilo, ale svatbu neplánovali a konečně 28% respondentů se chtělo v budoucnu vzít.

	nevěra současnému partnerovi		Celkem
	ano	ne	
nebaví se o spol. budoucnosti	23,5%	76,5%	100,0%
spol. bud. ano, svatba ne	16,0%	84,0%	100,0%
svatba v budoucnu	30,8%	69,2%	100,0%
Celkem	21,5%	78,5%	100,0%

Ačkoli chí-kvadrát test vyvrátil závislost v kontingenční tabulce (p-value = 0,323), přeci jen si nemůžeme nevšimnout rozdílu, který se však vzpírá původním představám. Partneři, kteří spolu v budoucnu plánují svatbu, si byli (ve srovnání s těmi, co se nebaví spolu o svatbě, a dokonce i s těmi, kteří neplánují společnou budoucnost vůbec) téměř v celé třetině případů nevěrní.

Na takovémto výsledku se s jistotou podepsala délka vztahu – jestliže už partneři dospěli do stadia, že spolu plánují svatbu, budou spolu asi déle než zbylé dvě skupiny partnerů, měli tudíž i více příležitostí k nevěře. Rozhodnutí vstoupit s někým do manželství se tak může paradoxně stát spíše bičem než brzdou k nevěře. Jistě by bylo zajímavé se zeptat, kdy (ve vztahu s rozhodnutím oženit/vdát se) nevěra proběhla – zda se tak stalo v počátcích vztahu, kdy si ještě nebyli jisti jeden druhým, či naopak v období, kdy se rozhodli vzít se (nevěra by tak byla jakýmsi pokusem nasbírat ještě nějaké sexuální zkušenosti před manželstvím).

3. ZÁVĚR

Tato práce se pokusila zmapovat fenomén partnerské nevěry mezi mladými lidmi v nesezdaných svazcích. Ačkoliv většina výzkumů a analýz provedených na toto téma se zabývá nevěrou manželskou, já jsem si kladla za cíl ověřit, zda je podobným způsobem vnímána i nevěra partnerská, což se podařilo. Práce sice svým rozsahem přesáhla doporučený počet stran, nicméně podle mého názoru pro komplexní popsání nevěry bylo nutné počet stran (zejm. výzkumné části) oproti původním předpokladům rozšířit.

Vzhledem tomu, že jsem při konstrukci pojmu partnerské nevěry vycházela z výzkumů nevěry manželské, se ne všechny hypotézy potvrdily. Vysokoškolští studenti se ukázali v mnohých ohledech jako specifická skupina, která se z klasických konceptů nevěry vymyká – ať už díky svému věku, vzdělání, hodnotám či životnímu stylu.

Dotazníkové šetření se ukázalo jako vhodným způsobem sběru dat. Nicméně práce měla svá úskalí hlavně v malém počtu respondentů, což se ukázalo jako problematické při štěpení souboru na malé skupinky a následném testování statistických hypotéz. Proto bych pro další výzkum doporučila rozšířit vzorek minimálně na 200 respondentů. Zajímavé by bylo také v budoucnu porovnat trendy v partnerské nevěře u stejné populace, popř. srovnat výsledky tohoto výzkumu s jinou populací (např. stejně staří lidé – ne VŠ studenti; manželé).

Co říci nakonec? Po přečtení této práce jistě každého napadne otázka, zda je tedy možné nějakým způsobem předvídat, jestli můj potenciální partner bude či nebude nevěrný. Odpovídám, že zajisté, některé faktory (jako třeba povahové rysy, prostředí, ve kterém člověk vyrůstá, jeho názory, apod.) mohou mít vliv na jeho nevěrové chování. Ale nic není železným pravidlem, najdeme zde (asi jako kdekoliv v životě) spoustu výjimek. Zapomeňme tedy na malý dotazníček, který bychom s sebou nosili v kapse a zaškrtovali si do něj plus a minus body pro potenciálního partnera. Podle mého názoru je zatím pořád nejlepší spolehnout se na svůj zdravý úsudek.

LITERATURA:

Disman, M (2002): *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum

Franck, D. (1996): *Etologie*. Praha: Karolinum

Chaloupková, J., Šalamounová, P. (2004): *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.

Lorenz, K. (1990): *Osm smrtelných hříchů*. Praha: Academia

Šmolka, P. (2003): *Nevěra pro podváděné i podvádějící*. Praha: Grada Publishing a.s.

Weiss, P., Zvěřina, J. (1998): *Sexuální chování v ČR - situace a trendy*. Praha: Portál

INTERNETOVÉ STRÁNKY:

1) <http://www.changesurfer.com/Acad/Extramarital.htm>

2) http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1272/is_2650_128/ai_55149355

DOTAZNÍK

Jsem studentkou FSV UK oboru sociologie. Právě držíš v rukou dotazník, který je součástí mé bakalářské práce. Týká se studentů VŠ a jejich názorů na partnerskou nevěru. Jeho vyplnění zabere maximálně několik minut.

Tímto také zaručuji, že výsledky výzkumu budou důvěrné a Tvá osobní data a výpovědi nebudou nikde zneužity.

Není-li uvedeno jinak, vyber si vždy jednu odpověď, která nejvíce odpovídá Tvému názoru, a označ kroužkem číslo za touto odpovědí.

Veronika Hladíková

1) pohlaví

muž	1
žena	2

2) kolik obyvatel má obec, ze které pochází?

do 500	1
501 - 2000	2
2001 - 5000	3
5001 – 20 000	4
20 001 – 100 000	5
nad 100 000	6

3) v jaké rodině jsi převážně v dětství (do 14 let) vyrůstal/a?

a) v úplné rodině – oba vlastní rodiče	1
b) v úplné rodině – 1 nevlastní rodič	2
c) jen s matkou	3
d) jen s otcem	4
e) s prarodiči, příbuznými	5
f) v náhradní rodině (pěstouni, dětský domov)	6
g) několikrát se má situace změnila	7

4) do jaké míry souhlasíš s těmito tvrzeními?

	zcela souhlasím	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	zcela nesouhlasím
a) dítě by mělo vyrůstat jen s oběma rodiči	1	2	3	4
b) je v pořádku, když lidé spolu žijí, aniž by plánovali sňatek	1	2	3	4
c) jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat spolu, i když si nerozumí	1	2	3	4
d) muž by měl hlavně vydělávat peníze, žena se má starat především o domácnost	1	2	3	4
e) předškolní dítě strádá, pokud jeho matka pracuje	1	2	3	4
f) muži by se měli víc než doposud podílet na práci v domácnosti	1	2	3	4

5) udržuješ vztahy s tvou nejbližší rodinou (tzn. s rodiči a sourozenci)?

a) udržuji vztahy jen s nimi (nebo aspoň některými z nich)	1
b) udržuji vztahy ještě i s prarodiči	2
c) udržuji vztahy i s širším příbuzenstvím (tety, bratrance, apod.)	3
d) přerušil/a jsem s rodinou kontakt	4

6) mohl/a bych o sobě tvrdit, že:

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
a) jsem adaptabilní	1	2	3	4
b) mám rád/a změnu	1	2	3	4
c) snadno se seznamuji	1	2	3	4
d) toužím po stálé emoční odezvě od partnera	1	2	3	4
e) jsem žárlivý/á	1	2	3	4
f) dobře snáším kritiku, pokud je objektivní	1	2	3	4

7) dalo by se o tvém posledním (popř. současném) partnerovi/partnerce, se kterým jsi byl/a déle než tři měsíce, říci, že je (byl/a):

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
a) slušný/á	1	2	3	4
b) spolehlivý/á	1	2	3	4
c) slaboch	1	2	3	4
d) samostatný/á (nepotřebuje mě)	1	2	3	4
e) omezuje mě ve společenských kontaktech	1	2	3	4
f) agresivní, často podrážděný/á	1	2	3	4
g) žárlivý/á	1	2	3	4
h) ignorující má přání	1	2	3	4
i) obětavý/á	1	2	3	4
j) sexuální loudil	1	2	3	4
k) seberealizující se	1	2	3	4
l) výkonný (ve škole, v práci)	1	2	3	4
m) má na mě vysoké požadavky	1	2	3	4
n) frigidní	1	2	3	4

8) co ty sám/sama už považuješ za nevěru?

a) chatování po internetu s osobami opačného pohlaví	1
b) flirt (nezávazný kontakt bez tendence k realizaci k dalšímu setkání)	2
c) líbání	3
d) láska na 1 noc	4
e) dlouhodobý sexuální vztah s citovou vazbou	5

9) tvůj názor na náhodné sexuální styky (láska „na 1 noc“):

a) morálně nepřijatelné	1
b) neodsuzuji to, ale sám/sama bych to neprováděla	2
c) stalo se mi to, ale už bych do toho nešel/nešla	3
d) považuji to za přirozenou součást sexuality	4

10) tvůj názor na partnerskou nevěru:

a) morálně nepřijatelné	1
b) neodsuzuji to, ale sám/sama bych to neprováděla	2
c) stalo se mi to, ale už bych do toho nešel/nešla	3
d) je to přirozené a normální	4

11) dokázal/a bys prosím napsat (alespoň odhadem) počet tvých dosavadních sexuálních partnerů/partnerek? ... (napiš počet)

12) a kolik z výše uvedených by se dalo pokládat za nevěru (tedy měl/a jsi současně s nimi ještě stálého „oficiálního“ partnera)? ... (napiš počet)

13) byl/a jsi svému současnému (popř. poslednímu) stálému partnerovi/partnerce sexuálně nevěrný/á?

ano	1
ne	2

14) pokud jsi odpověděl/a na předchozí otázku ANO, dokážeš říct, PROČ jsi byl/a nevěrný/á (můžeš označit i více možností)

a) byla to zábava	1
b) nebyl/a jsem spokojen/á ve stávajícím vztahu	2
c) byla k tomu náhodná příležitost	3
d) nevěra je dobrý doplněk k partnerskému sexu	4
e) partner/ka je příliš žárlivý/á, udělal/a jsem to na truc	5
f) oplatil/a jsem tak partnerovi/partnerce jeho/její nevěru	6
g) jiný důvod ... jaký? (vypiš)	7
.....	

15) v jakém případě by se podle tebe dala sexuální nevěra omluvit? (můžeš označit i více možností)

a) při dlouhodobém odloučení	1
b) pod vlivem alkoholu	2
c) když je podvádějící partner ve vztahu sexuálně zanedbáván	3
d) pomsta za nevěru partnera/partnerky	4
e) pro oživení vychládajícího vztahu	5
f) jiný důvod ... jaký?	6
.....	
g) nevěra je neomluvitelná	7

16) kdyby si zjistil/a, že je ti partner/ka nevěrný/á: (můžeš označit i více možnosti)

a) nechal/a bych si to pro sebe	1
b) svěřil/a bych se (např.: kamarádovi, rodině)	2
c) následoval by striktní rozchod	3
d) předstíral/a bych, že se nic neděje	4
e) bylo by mi to jedno, však jí/mu to můžu časem vrátit	5
f) budu se dožadovat po partnerovi/ce vysvětlení	6
g) odpustil/a bych, pokud by to byla jen láska na 1 noc	7

17) kdybys byl partnerovi/partnerce nevěrný/á:

a) nechal/a bych si to pro sebe	1
b) svěřil/a bych se (např.: kamarádovi, rodině)	2
c) svěřil/a bych se partnerovi/partnerce	3

18) jsi věřící?

a) ano, hlásím se ke křesťanství	1
b) ano, ale nehlásím se ke křesťanství	2
c) ne, jsem ateista	3

NA DALŠÍ OTÁZKY ODPOVĚZ JEN POKUD MÁŠ MOMENTÁLNĚ STÁLÉHO PARTNERA (tzn. déle než 3 měsíce)

19) s partnerem/partnerkou:

a) žiji v jedné domácnosti	1
b) bydlím na koleji	2
c) bydlíme každý zvlášť	3

20) tvůj partner/ka je:

a) student VŠ	1
b) absolvent VŠ	2
c) student SŠ, chce pokračovat na VŠ	3
d) nic z výše jmenovaného (student, popř. absolvent SŠ, ZŠ bez aspirací pokračovat v dalším studiu)	4

21) se svým partnerem/partnerkou:

a) o společné budoucnosti se nebavíme	1
b) o společné budoucnosti uvažujeme, ale o svatbě zatím ne	2
c) chceme se v budoucnu vzít	3
d) jsme již manželé	4

Tímto Ti děkuji za spolupráci. V případě zájmu o výsledky tohoto výzkumu mě můžeš kontaktovat na adrese v.hladikova@centrum.cz

PROJEKT

TÉMA PRÁCE

NEVĚRA V PARTNERSKÝCH SVAZCÍCH VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ

ÚVOD

Téma nevěry není příliš mezi sociology oblíbené, ač je ve společnosti poměrně časté. A to ať už jako téma rozhovoru, nebo přímo jako existující fenomén.

Důvodů, proč bych se chtěla tímto tématem zabývat, je hned několik. Jednak je to proto, že výzkumy nevěry byly prozatím prováděny převážně v populacích starších. Nevěra se považovala za problém spíše v manželských soužitích, otázka nesezdaných párů je marginalizovanou.

Dále mě toto téma zajímá proto, že předpokládám, že mladá generace bude v této otázce mnohem otevřenější než například generace jejich rodičů. Téma sexuálního života a s ním spojených otázek přestává být od počátku 90. let tabu. Generace dnešních VŠ studentů prožila většinu svého života v této uvolněnější atmosféře. Doufám, že právě proto budou vstřícnější.

Nechtěla bych respondentům vnutit svůj koncept nevěry. V předvýzkumu se budu snažit najít základní koncepce nevěry mezi studenty a pak až tyto okruhy jim nabídnout k zhodnocení.

Výzkum: dotazníkové šetření.

Tento způsob volím z důvodu předpokladu, že respondenti si mohou dovolit být otevřenější a odpovídat pravdivěji, než kdyby se o tak citlivém tématu bavili s někým neznámým z očí do očí.

Výzkum bude pochopitelně z důvodu citlivosti tématu anonymní.

Jeho výsledky bych chtěla srovnat s výsledky výzkumů nevěry u manželských párů.

Cílová populace: VŠ studenti, svobodní. Chtěla bych oslovit 150 studentů a více. Studenti budou z různých fakult UK a také z ostatních státních pražských vysokých škol (ČVUT, VŠE).

Výběr: kvótní. Budu vycházet ze seznamu pražských VŠ. Z nich pak náhodně vyberu fakulty a budu se snažit kopírovat rozložení počtu studentů v počtu rozdaných dotazníků na jednotlivých školách (fakultách). Při výběru konkrétních tříd použiji náhodný výběr.

Reprezentativita: předpokládám, že výsledky šetření budou zobecnitelné na populaci pražských VŠ studentů. Budu se snažit o co největší výběr, abych mohla tomuto tvrzení dostat.

CÍLE VÝZKUMU

Liší se koncept nevěry u mladé generace svobodných lidí?

- Zatím existují výzkumy nevěry především na manželských párech, na ně se vztahují veškeré teorie o nevěře. Zajímalo by mě, zda se budou lišit výsledky výzkumu zaměřeného na mladé svobodné lidi.
- Jak mladí lidé vnímají nevěru – jako pozitivní, negativní? Může být pojítkem partnerského vztahu, dokud se neprozradí?
- Co považují mladí lidé za nevěru? Změnil se koncept chápání nevěry?
- Posun hranic tolerance vůči nevěře partnera.
- Proč jsou mladí lidé nevěrní?

(šest nejběžnějších důvodů: Nevěra vzniká v době, kdy jeden z partnerů zatouží vybočit ze sexuálního stereotypního života a má touhu "užít si" s jiným sexuálním objektem. Pokud je vzájemný vztah volný, nebo nemá kvalitní podklad. Při náhodném setkání s neodolatelně přitažlivým objektem. Dokázat si sám sobě, že ještě mám na to, abych si s někým užil. Msta-pomsta příteli doprovázená touhou ublížit mu. Partner jej sexuálně plně neuspokojuje.)

- Je tomu u mladých jinak než u běžné populace (kde jsou započítány manželské vztahy, které se u mladých tolik nevyskytují)?

Nevěra – rozdíl mezi muži a ženami

- Je chápání nevěry odlišné u mužů a žen? Čím je to způsobeno? Je směřování k emancipaci (co se týče nevěry) jen planou frází?
- Jak vnímají nevěru ženy, jak muži? Které pohlaví je víc žárlivé? Kdo umí odpouštět?
- Jaké jsou příčiny nevěry u mužů a jaké u žen?
- Je ženská sexualita rovnocenná s mužskou, jen byla v minulosti potlačovaná?
- Vrchol mužské sexuální apetence je okolo 20 let, žena dosahuje vrcholu v této oblasti mezi třicátým a čtyřicátým rokem. Promítne se tento fakt zjištěný sexuology do četnosti počtu nevěř u mužů a u žen?
- Předpoklad psychologů: ženy jsou stejně nevěrné jako muži, akorát svou nevěru skrývají, zatímco muži se s ní spíše chlubí. Chtěla bych zkusit, jestli jsou mladí lidé v tomto směru otevřenější.

PŘEDPOKLÁDANÁ LITERATURA

Weis, P., Zvěřina, J. : Sexuální chování v ČR - situace a trendy. Portál, Praha 2001.
Šmolka, P. (2003): *Nevěra pro podváděné i podvádějící*. Praha: Grada Publishing a.s.